NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 12827

ZINGEDIK

Mashe Shtuker-Payuk

•

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x101, or by email at cmadsen@bikher.org.

מאשע ש. פאַיוק

זינגענדיק

מאשע ש. פאיק

זינגענדיק

(קינדער־לידער)

☆

אַרויסגעגעבן פון
ליטעראַטן און זשורנאַליסטן פאַריין אין אַרגענטינע
„ה. ד. נאָמבערג"

בועּנאָס־איירעס
1951

PRINTED IN ARGENTINA
IMPRESO EN ARGENTINA

Es propiedad. Hecho el depósito que marca la Ley.

אַ מתנה
מיין פנחס־בנימינ׳לען

אַ וואָרט פאָרויס

די קינדער־דיכטערן מאַשע שטוקער־פּאַיוק, איז גוט באַקאַנט דעם יידישן לייענער און עס איז פאַרשפּאַרט זי פאָרצושטעלן. דער יידישער ליטעראַטן און זשורנאַליסטן פאַריין „ה. ד. נאָמבערג״, וואָס האָט זיך פאָרגענומען צו סטימולירן קינסטלערישע שעפערישקייט אין אַרגענטינער יידישן לעבן, האָט זייער גערן אונטערגענומען דאָס אַרויסגעבן אָט דאָס דאָזיקע בוך פון דער יונגער דיכטערן, וו עס קומט צום אויסדרוק איר טיפע אויפריכטיקע ליבשאַפט צו אונדזערע יידישע קינדערלעך.

עס איז בכלל פאַראַן ביי אונדז אַ מאַנגל אין קינדער־ליטעראַטור, אין שאַפונגען וואָס זאָלן פאַרכאַפּן דעם קינדס פאַנטאַזיע און באַווירקן זיין געמיט. אַזוי אַז דער דאָזיקער בוך איז אַ וואָגיקער ביישטייַער אויף אָט דעם געביט.

די ברייט־פאַרצווייגטע נעץ פון פּראַקטיקע יידישע שול־בנינים, וואָס איז פאַר דער לעצטער צייט אויפגעקומען, די אַלץ וואַקסנדיקע צאָל תלמידים אין די שולן אונדזערע, וואָס באַזוכן מיט באַגייסטערונג און שטאַרקן אינטערעס די קלאַסן, נויטיקן זיך אין פאַסיקער קינדער־ליטעראַטור און אין אָט דעם זין, גלויבן מיר, האָט דער „ה. ד. נאָמבערג״ שרייבער פאַריין צוגעטראָפן מיטן אַרויסגעבן אָט דאָס בוך.

יידישער ליטעראַטן און זשורנאַליסטן פאַריין
„ה. ד. נאָמבערג״

ב.־איירעס, 1951.

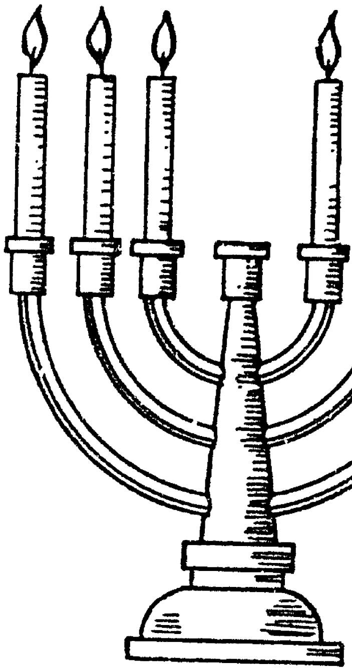

יזכור־ליכט

נישט קיין ליכט פון שבת־יום־טוב
צינדן מיר ביי אונדז היינט אָן;
ליכט פון טרויער און דערמאָנונג,
נאָך די קדושים זעקס מיליאָן.

זיידעס, באָבעס, טאַטעס, מאַמעס
מיט די קינדערלעך באַנאַנד,
אַלע, אַלע אומגעקומען
פון דעם רשעס מערדער־האַנט.

גרויסע, ווייסע זעקס ליכט ברענען
און אין שטוב איז חושך שוואַרץ...
ליבינקע געשטאַלטן, נעמען,
לויכטן אויף אין יעדנס האַרץ —

פונדאַסניי צעפלעמלען זיך, ווען
יזכור־ליכט מיר צינדן אָן
און ס'לעבן אויף משפחה־וויז
אין אונדזער מיט
די זעקס מיליאָן.

יום העצמאות

עס פלאַטערט ביי אונדז פונדאַסניי אונדזער פאָן
היינט קינדער איז אונדז אזוי גוט!
דער יום־טוב, דער יום־טוב, דער יום־טוב קומט אָן
דער יום־טוב פון יום העצמאות.

יום העצמאות!
יום העצמאות!
אויף אונדזערע ליפּן צעבליט;
מיט ליבּ און געזאַנג
און אין מונטערן גאַנג —
פריידיק הייבן צום טאַנץ זיך די טריט

ווער האָט אונדז געגעבן דעם שטאָלץ און דעם מוט,
פון שרעק און פון בושה באַפרייט;
מיר ווייסן, מיר ווייסן, מיר ווייסן שוין גוט
פון יום העצמאות דעם באַדייט.

רעפריין: יום העצמאות!
יום העצמאות!...

מיר לאָזן שוין איצט נישט אַראָפּ מער דעם קאָפּ
אַז ס'דופּט אונדז ווער בייזוויליק: „ייד!"

נאָר ווי מ'דאַרף קלאָר און שאַרף ענטפערן אַפ
פריי מיט אַ פריילעך געמיט:

רעפריין: יום העצמאות!
יום העצמאות!...

גלייך ווי אַלע קינדער מאַרשירן אין רײַ
מיר יידישע קינדער באַנאַנד;
מיר האָבן, מיר האָבן שוין אַלצדינג ווי ווײַ:
אַ הערב און אַ פאָן און אַ לאַנד.

רעפריין: יום העצמאות!
יום העצמאות!...

מיר טראָגן אין האַרצן די העלדישע זין
וואָס האָבן דורך פײַער און בלוט;
דאָס וווּנדער, דאָס וווּנדער פאַר אונדז אויסגעשמידט
דעם יום־טוב, דעם יום העצמאות.

רעפריין: יום העצמאות!
יום העצמאות!...

פינפטער איר*)

צו דיין געבורטסטאָג
אונדזער איינן לאַנד
זענען מיר געקומען
אַלע האַנט אין האַנט.

פייערן דעם יום־טוב
פון דיין פערטן יאָר;
מזל־טוב דיר ווינטשן
אַלע אין איין כאָר.

געזונט וואַקס אויס,
ווער שטאַרק און גרויס —
און זאָל דיין גאַנג
זיין מיט געזאַנג;
— פאָרויס
— מאַרשיר
געבענטשט זיי פינפטער איר!

*) זינגען מיט דער מעלאָדיע „צו דיין געבורטסטאָג" פון גאָלדפאַרען.

א פסח־ליד

אלע: — משה רבינו, אונדזער גיבור,
פיר אונדז פיר דעם ים אריבער.

משה: — גיי מיין שטעקן הין און הער,
נאסער וואסער טרוקן ווער!

אלע: — אוי סאַ ווונדער אנצוקוקן
זעט נאר זעט דער ים איז טרוקן

משה: — אלע יידן קליין און גרויס
פון דעם שלעכטן לאנד ארויס!

אלע: — ווו־זשע גייען מיר אצינדער,
טאטעס, מאַמעס מיט די קינדער?

משה: — נעמט זיך אלע האנט אין האנט
און אין וועג אריין געשפאנט!

משה: אט־א דארט, נישט וויט פונדאנען
איז פאר אונדז א לאנד פאראנען

אלע: שוועסטער, ברידער לאמיר גיין
בויען אונדזער ליבע היים.

משה: — מארש און מיטן ווונדער־שטעקן
ציט פארויס און זיך נישט שרעקן

וואָס איך טו זאָל יעדער טון
אַטאַ שוין, מיר קומען אָן!!!

אַלע: משה רבינו אונדזער גיבור
יום־טוב איז אין אַלע שטיבער:

פּסח, פּסח פונדאַסניי
טראַ־לאַ־לאַ מיר זענען פריי!

ערב פסח

—

— קינד: יום־טוב פסח קומט באַלד אָן
קינדערלעך וואָס גרייט איר?
אָך, מען דאַרף אַזויפיל טאָן
קינדערלעך וואָס שטייט איר?

אַלע: יעדער, יעדער אויף זיין ברעט
מיט די פינגערלעך קנעט, קנעט
וועלגערט, רעדלט הער און הין
ווערט אַ מצה גרויס און דין.

קינד: פסח איז דאָך שוין אַרויס
קינדערלעך וואָס גרייט איר?
ס'איז אַ יום־טוב שיין און גרויס
קינדערלעך וואָס שטייט איר?

אַלע: אַרבעט, פלייסיק נישט געקלערט
און אַ גרויסע שיסל ווערט
קניידלעך קײלעכדיקע, פיין
ווי די פּילקעס וואַרפט אַריין!

קינד: יום־טוב פסח איז שוין נאָנט
קינדערלעך וואָס גרייט איר?
פעלט נאָך עפעס, זיך דערמאָנט
קינדערלעך וואָס שטייט איר?

אַלע: קיינער, קיינער נישט פאַרגעסט
איינצולאַדן ליבע געסט
פון דער ווייט און פון אַרום
קינדערלעך פון אומעטום.

קינד: יום־טוב פסח קומט שוין אָט
קינדערלעך וואָס גרייט איר?
הערט נאָר, הערט דאָס איז זיין טראָט
קינדערלעך וואָס שטייט איר?

אַלע: יעדער אין אַ נייע קלייד
אויסגעפּוצט, דעם טיש פאַרשפּרייט.
איינס נאָך איינס, אַלץ אויסגעשטעלט
גאָרנישט, גאָרנישט נישט פאַרפעלט.

מצות, ניסלעך, כוסות ווײַן,
ליבער פסח קום אַריין!
אַלץ געמאַכט פאַר דיר שוין גרייט
קום און ברענג אונדז יום־טוב־פרייד.

ל״ג בעומר

(א טאנץ ארום דער מדורה)

פלאקער שייטער, העלער ברען!
העלער ברען!
ווארפט צו יעדער וואס מע קען,
וואס מע קען,
קנאקט דאס פייער, לויכט און שיינט:
לויכט און שיינט:
— עס ס׳א שיינער יום־טוב היינט!
יום־טוב היינט!

ל״ג בעומר
ל״ג בעומר
בר כוכבא אונדזער העלד!...
די רוימער,
די רוימער,
נישטא מער אויף דער וועלט!

ארום שייטער פלעכט א קראנץ,
פלעכט א קראנץ
לאזט זיך קינדער אין א טאנץ;
אין א טאנץ;
קראנצן טאנצן זינגען הויך
זינגען הויך
פייער פלאם אז ס׳גייט א רויך
גייט א רויך.

די שונאים
די שונאים
מיר האָבן זיי באַזיגט
מיר קומען
מיר קומען
אין אונדזער לאַנד צוריק!

פריילעך מונטער הייבט די טריט
הייבט די טריט
און זינגט אונטער ליד נאָך ליד,
ליד נאָך ליד
נאָך אַ שעה און נאָך אַ שעה,
נאָך אַ שעה
ווייל אין אונדז מיר זענען דאָ!
זענען דאָ!
— אַצינדער,
אַצינדער
איז יום־טוב פונדאַסניי
טאַנצט קינדער
געשווינדער
ל״ג בעומר אויף דער פריי!...
טרא לא, לא־לא־לא,
טרא לא, לא־לא־לא...

ביכורים

אריינפיר:	קומט און פלעכט אריין אין קראַנץ יעדער וואָס ער האָט; פרוכט און בלומען גייט אַ טאַנץ אין אַ קאַראַהאָד.
רעפריין:	ביכורים, ביכורים פון בוים און פון בייט מיר קומען, מיר קומען צום יום־טוב שוין גרייט;

מיר קומען, מיר קומען
מיט מונטערע טריט;
מיט גרינס און מיט בלומען
און מיט אונדזער ליד!...

עפּעלע: כ׳בין דאָס ערשטע עפּעלע
שוין צום עסן רייף;
רונדיק מיינע בעקעלעך
זעט ווי ראָז און שטייף!

רעפריין...

באַרעלע: איך דאָס ערשטע באַרעלע
בין געקומען שנעל:
זעט, ווי שיין מיין קליידעלע
גרין און ליכטיק־געל.

רעפריין...

מאַראַנצעלע: בין איך א מאַראַנצעלע
אָנגעטאָן אין גאָלד;
און מיין זיסן זאַפטעלע
האָט איעדער האָלט...

רעפריין...

מאָן־קעפּל: כ׳בין די ערשטע מאַקוווקע
סאַמע אויבן אָן;
בלי איך מיר א רויטינקע
פול מיט שווארצן מאָן.

רעפריין...

פלוימעלע: כ׳בין דאָס ערשטע פלוימעלע
פונעם טוי נאָך פייכט
טאַנץ אַראָפּ פון ביימעלע
אָט אַזוי אַ לייכט.

רעפריין...

קערשעלעך: קערשעלעך א קושעלע
אָט נאָר וואָס פון בוים;
טאַנצן אַן א רוישעלע
אויף שפּיץ־פינגער קוים.

רעפריין...

בלימעלעך: מיר, די ערשטע בלימעלעך
שמעקן אזוי פיין;
פלעכטן זיך אין קרענצעלעך
אין די פרוכט אַריין.

רעפריין...

מערעלע: כ׳בין א געלער מערעלע
אויסגעוואקסן גרויס
מיט א גרינעם פרענדזעלע
פון דער ערד אַרויס.

רעפריין...

גרינס: גרינסן פון איעדן מין
קרויטן און סאַלאַט
פונעם גאָרטן, פריש און גרין
איז א יעדער בלאַט.

רעפריין...

זאנגען: זאנגען בלאָנדע הערעלעך
פון דער זון צעהעלט;
צייטיק פול מיט קערנדלעך
קומען מיר פון פעלד.

רעפריין...

ווייַנטרויבן: טרויבעלעך א בינטעלע
ווייס און רויטער וויין;

לופּטיק ווי אַ ווינטעלע
טאַנצן מיר אַריין.

רעפריין!...

אַלע אין כאָר: אַהיים, אַהיים אין אונדזער לאַנד
אַלע טראָגן מיר:
אַט אַזוי אַ האַנט אין האַנט
בּיכּורים אָן אַ שיעור.
בּיכּורים, בּיכּורים...

ראש השנה

ערב יום־טוב ראש־השנה
קומען אַלע טאָג אָן בריוו;
פֿון אַזױפֿיל שטעט און לענדער
און פֿון אונזער תּל־אָביב.

און מיר האַלטן אין איין שרייבן
אומעטום וווּ ס׳פּאַלט נאָר איין;
אַלעמאָל לויף מיט אַ בריוול
וואַרף אין פּאָסט־קעסטל אַריין.

בריוו מיט שיינע שנה־טובות
שיקן מיר, באַקומען מיר
צו דעם נייעם יאָר וואָס קומט איצט,
גוטע ווונטשן און אַ שיר.

פעטערס, מומעס און קוזינעס
וווּ אַ פריינט, אַ חבר נאָר,
ווינטשט זיך־נאָר דאָס פאָלק ישראל,
אַ גוט יום־טוב, אַ גוט יאָר!

יום־כיפור

דער זיידע, די באָבע
נישט מ׳טרינקט, נישט מ׳עסט
און גרויסע ליכט ברענען
דעם גאַנצן מעת־לעת.

דעם טאָג פון יום־כיפור
זיי דאַווענען אין שיל;
מע זאָגט און מע זינגט
און מע וויינט אַזוי פיל...

פון פריען פרימאָרגן
ביז אָוונט צו, שפּעט --
אַ גוטן, אַ גליקלעכן
יאָר אַלץ מ׳בעט.

עס גיסן זיך תּפילות
אין האַרצן אַריין
און ס׳ווילט זיך אַזוי מיר
אַ גוטינקער זיין...

און פול ווערט די שיל מיט
געוויין און געזאַנג
און ס׳ציט זיך און ציט זיך
דער טאָג אַזוי לאַנג.

ביז פריילעך נעמט בלאָזן
דער שופר: תקיעה!...
קושט מען זיך, ווינטשט מען
זיך אַלע: אַ גוט יאָר!

יום־טוב סוכות אין ישראל

(קינדערלעך ארבעטן, באפוצן די סוכה)

א ק י נ ד :

— אַרבעט, אַרבעט, נו געשווינדער,
אַלע, אַלע! גיכער קינדער!
זעט, עס פעלט נאָך אַזויפיל;
ס׳קומט דער ווידע באַלד פון שיל.

א ק י נ ד :

— אויפן לייטער, אורי קלעטער!
ניך, דערלאַנג די פאַלמען־בלעטער!

א ו ר י :

(דערלאַנגט אים ארויף)

— אַט איז נאָך אַ בינטל סכך,
און געדעקט איז שוין דער דאַך.

א מ יי ד ע ל ע :

פענדעלעך, קאָלירטע סטענגעס,
אַזוי קונציק שיין באַהענג עס;
דעם אַריינגאַנג פאַרן טיר,
אונדזער סוכהלע באַציר.

א מ יי ד ע ל ע :

(שטייט אויף אַ בענקל)

— שרה, קלייב — איינס און איינע,
און דערלאַנג מיר פרוכטן שיינע:

באַרן, עפּל, אַ באַנאַן,
וואָס עס איז נאָר דאָ פאַראַן.

אַ קינד:
כ'האָב אַ גאַנצן פּאַק פּאַפּירן,
וויפל בלייערס פון קאָלירן;
מאָל און שער מיט בײדע הענט,
און אַזוי קלעפּ אויס די ווענט!

אַ קינד:
איי וועט עס דער זיידע קוועלן,
יעדע זאַך וועט אים געפעלן,
וועט פאַרווונדערט בלייבן שטיין:
ס'איז מיין סוכהלע? ווי שיין!..

אַ קינד:
(הענגט אויף בלומען־קרענץ)
— און אַצינד די בלומען־קראַנצן,
וועט שוין פאַרטיק זיין אינגאַנצן;
אַ מגן־דוד אינדערמיט...
אוי! איך הער דעם זיידנס טריט...

קינדער:
— ש.ש.ש... לאָמיר זיך באַהאַלטן,
וו ס'ניט איז אַזוי און וואַרטן —
ביז דער זיידע קומט אַריין,
לאָמיר זען וואָס וועט דאָ זיין?

זיידע:
— אַ גוט יום־טוב, העי קונדסים!
נו, װוּ זיינט איר? שדים ווייסן,
העי! העי! איך קען אייך גוט,
שוין אַרויס! גיך, די מינוט!

(הייבט אויף די אויגן, פאַרוווּנדערט זיך אויף דער סוכה.)

— אוי ס'איז גאָרנישט צום דערקענען!
כ'האָב פאַרבלאָנדזשעט דאָ צו זעמען?
איי־איי־איי, וואָס זע איך? וואָס,
— מ־מיין סוכהלע איז דאָס?

(דער זיידע מאַכט זיך ווי ער וויל אַוועקגיין. אַלע קינדער
שפּרינגען אַרויס פון די באַהעלטערלעך און רינגלען אַרום
דעם זיידן אין אַ קרייז)

ק י נ ד ע ר :

— יאָ דיין סוכה, אונדזער סוכה!
זיידע, זיידעלע באַקוק עס,
אַלצדינג האָבן מיר אַליין
אויסגעפּוצט, אַ־יאָ ס'איז שיין?

ז י י ד ע :

— שיין?, עס קען נישט זיין גאָר שענער:
פּרוכטן, בלומען, גרינס און פּענער.
איי סאַ סוכהלע, עס בליט...
אַריין! אַריין עס רופט, עס ציט...

ק י נ ד ע ר :

(טאַנצן אַרום זיידן)

— דריי זיך, פריי זיך, זיידע, זיידע,
טאַנצט און שפּרינגט אויף פיסלעך ביידע.
מיט די הענטלעך פּליעסקעט צו:
אַ גוט יום־טוב, זיידעניו!

און אַצינד, זאָלסט אונדז דערציילן;
גאָרניט, גאָרניט ניט פאַרהוילן,
פונעם יום־טוב, דעם באַדייט
פון אַמאָל און אויך — פון היינט.

ז י י ד ע :

— פריער, לאָמיר קידוש מאַכן,
און איך נאַשט די גוטע זאַכן;

נאָכדעם וועלן מיר הערן זען,
וואָס עס איז מיט אונדז געשען!
(אַלע אַרום טיש עסן, טרינקען)

קינדער:
— יום־טוב, יום־טוב, גוט איז טאַקע.
עסן זאַבעלעך געשמאַקע:
טאָרט און קוכן, טרינקען וויין,
ס׳קען שוין בעסער גאָרניט זיין!

זיידע:
— און אָט הערט, און זעט אַצינדער!
אַלע, כּל ישׂראל קינדער,
(ס׳הייבן אָן אַריינקומען גרופּעס קינדער)
שוועסטער, ברידערלעך קוקט אָן,
פון איראַק, איראַן, תּימן.
(אַ גרופּע פון די אַריינגעקומענע:)
— פון רשעים־לאַנד מיר קומען,
נאַקעט, הויל, ניט מיטגענומען;
קיין שום מלבּוש ניט מיט זיך,
אַראָפּגעפּליקט פון אונדז די שיך...

אַ קינד:
— אַלצדינג, אַלץ איז דאָרט פאַרבליבן,
באָרוועסע אַרויסגעטריבן
אונדז מיט פּיין און שרעק און שאַנד,
און געפּייניקט, נאָכאַנאַנד...

אַ קינד:
— אָפּגעריסן, אָפּגעשליסן,
אוי מיר חלשן אַ ביסן;
דורשטיק, הונגעריק אַ שרעק —
אוי! אוי־אוי, איך פאַל אַוועק!..

(די ישראל־קינדער כאַפּן אים אונטער, גיבן די אָנגעקומענע קינדער עסן, טרינקען, העלפן זיי זיך איבערטאָן אא"וו).

ישראל־קינדער:
(ווישן זיי אויס די טרערן)

— טייערינקע, מער ניט וויינען,
אַלע זענען מיר אינאיינעם;
שוין אין אונדזער היים אַצינד,
גליקלעך, איז דאָ יעדעס קינד!

זיידע:

— ס'איז אַזוי אויך דאַן פאַרלאָפן,
פון מצרים־לאַנד אַנטלאָפן;
איז דאָס גאַנצע פאָלק אַמאָל —
אַלע יידן מיטאַמאָל.

און ציענדיק צו הימלאַנד־ברעגן,
אויף די שווערע וואַנדער־וועגן;
האָט מען דאָרט זיך אויפגעשטעלט
אויף דערוויַיל גאָר, אַ געצעלט.
און פאַריבער זענען יאָרן,
ביז מיר זענען איצט געוואָרן;
ווידער שוין אַ פאָלק פונסניי.

אַלע:

— מיר זענען פריי! מיר זענען פריי!

זיידע:

און וויפיל נאָך משפחות וויינען,
היינט אין בײדעלעך אַזוינע,
אין אַ לייוונטן געצעלט
ליידן שטאַרק פון היץ און קעלט.
(ס'קומען אַריין אַ גרופּע קינדער פון די פרייע לענדער:)

די אָריינגעקומענע: —

— פון דער גאַנצער וועלט דער רונדער,
קומען מיר צום גרויסן וונדער;

אויף דער ערד דאָ, אונדזער לאַנד,
מאַכן גרוים מיט אייך באַנאַנד.

זיידע:

— פון די ביידעלעך די ווייסע,
ווי נ'א שיינער צויבער־מעשה;
פאַר יעדן וועט זיין א הויז,
ליכטיק, וואַרעם, פעסט און גרויס.

קינדער:
(צעכליפען זיך)

— פון די לאַגערן געקומען,
אוי... פון אונדז אוועקגענומען;
טאַטע, מאַמעלע מען האָט...
הינטער שטעכעדיקן דראָט...

ישראל־קינד:

— זיך אין גלות אָנגעליטן...
קומט אין ראָד אַריין אינמיטן;
פלעכט זיך אַלע דאָ אַריין,
גוט און פריילעך וועט אונדז זיין!
(טאַנצן אין א ראָד)
טראַ־לאַ־לאַ — — — —

בעל־מלאכות

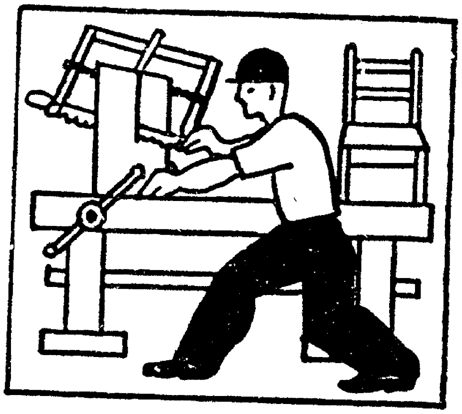

סטאָליער

כ׳האָב אַ הובל,
כ׳האָב אַ זעגל
און אַ לאַנגע ברעט;
כ׳בין אַ סטאָליער,
מאַך איך מעבל:
שאַפע, טיש און בעט.

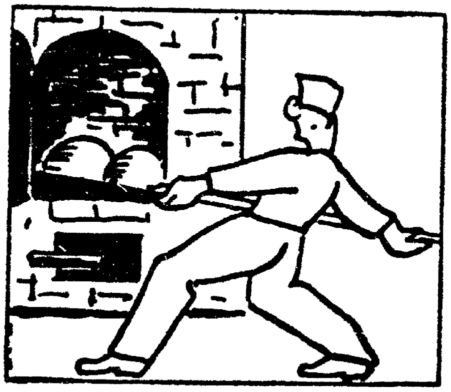

בעקער

הוט און פאַרטעך,
ווייס אַלצדינג.
און דאָס טייג, איז
ווייך און גרינג.
קימל־ברויט פון
אויוון פליט;
— קינדער עסט מיט
אַפּעטיט!

שוסטער

האַרט ווי לעדער,
איז מיין האַנט,
קלאַפּ איך טשוועקלעך
נאָכאַנאַנד.
אין די זוילן גיך, גיך, גיך!
כ׳בין אַ שוסטער
מאַך איך שיך!

ש נ ײ ד ע ר

כ׳בין אַ שנײדער, כ׳בין אַ שנײדער,
מיט אַ נאָדל־פֿאָדים לאַנג;
נײ איך אױף די בעסטע קלײדער,
גיך, עס גײט בײ מיר אַ גאַנג.

כ׳שער און נײ־צו, שטיק צו שטיקל,
זעט אַ סחורה, אַ קאָליר!
װער עס װיל אַ גוטן רעקל
— קומען זאָל צו מיר!

מ ו ל י ע ר

כ׳בין אַ מוליער־ײנגל,
זעט װי שטאַרק און גרױס!
האָב איך לײם און ציגל,
בױ איך מיר אַ הױז.

קען איך מער נישט רוען,
ביז איך מאַך נישט אַלץ —
ענדיק איך דאָס בױען
— גײ איך מיר אַ טאַנץ!

גוטער רעגן

אַלע וואַרטן, אַלע פרעגן:
ווען, ווען קומסטו, גוטער רעגן?!

ס'וואַרטן אויף דיר פעלד און גאָרטן,
בהמות, עופות, אַלע סאָרטן;
אויפן הויף דער פליטקער ברונעם.
ווען, ווען, ווען וועסטו שוין קומען?
אַלע וואַרטן...

און אַ וואָלקן־שטויב אויף וועגן
הייבט זיך אויף און פליט אַנטקעגן
און צעפאַלט אַ בלייך פאַרשעמטער
אויף די גראָזן געל פאַרברענטע
אַלע וואַרטן...

ביימער שטרעקן דאַרע צווייגן
און דער הימל רוט אין שווייגן.
זעט די ערד איז הייל און טרוקן
און וויל דיך צו אונדז ניט שיקן.
אַלע וואַרטן...

טאַטע, מאַמע, פריינט און שכנים,
גאָר דאָס גאַנצע דאָרף אינאיינעם
זאָרגן גאָר פונדיינעטוועגן.
וווּ־זשע וויינסטו, גוטער רעגן?

טו א ווונק און וויז א סימן,
לויפן וועל איך דיך געפינען,
אויף דיין פלייצע זיך אנהענגען,
און אהערצו וועל דיך ברענגען.

כ'וועל דיך איילן, וועל דיך יאגן:
קינדער דארפן קעפלעך צוואגן
אין דיין וואסער לויטער פרישן;
דורשטן נאך א טרונק א זיסן.

אלע ווארטן, אלע פרעגן:
קום שוין, קום שוין, גוטער רעגן!

אַ רעגן

די גאַנצע קאָלאָניע אויף רעגן עס וואַרט,
נאָר ס'זיינען די כמאַרעס ווי ערגעץ פאַרשפּאַרט;
דער הימל אַ טויער — קיילעכדיק גרויס,
העננט אַ פאַרמאַכטער און לאָזט נישט אַרויס.

פאַרטריקנט דאָס פעלד, אויסגעווייגט ווי אַ טרער,
מיר קענען ניט זינגען, ניט שפּילן זיך מער!
עס פאַלן די בהמות פון דורשט קראַנק פאַרביי,
— אַ, ווו איז דער „וועכטער? די כמאַרעס באַפריי!

דער וועכטער נישטאָ אים, ווער ווייסט ווו ער איז,
און אפשר, — איז ער גאָר אַ באַהאַלטענער ריז —
ס'געבעט פון די קינדער פון ווייט ער פאַרנעמט,
ווייל באַלד הערט מען קנאַלן און פאַלן פון ווענט...

בוממם..! און די גראַטעס צעבראַכן — בוםם!...
קוקט גרויס און אויך קליין זיך פאַרגאַפטע אַרום;
אַט פויזעט אַ כמאַרע אויף אַלינקע פיד
און באַלד גאַנצע מחנות אַ לאָז זיך נאָך איר...

אַ, כמאַרעלעך, כמאַרעס גיך לאָזט זיך אַראָפּ!
שפּילט אויס אויף דער ערד ס'געזאַנג פון טריפּ־טראָפּ!
און מיר וועלן טאַנצן און פּליעסקען פאַר פרייד:
— אַ רעגנדל גייט! — אַ רעגנדל גייט!

אונדזער ערד*)

אַ זעט!
ווי פעט!
ס'איז אונדזער ערד ביז גאָר;
פון צייט צו צייט,
זי ווערט באַנייט,
פון יאָר צו יאָר.

עס העלט,
דאָס פעלד
מיט תבואה פריש פאַרזייט;
ס'איז אונדזער מי,
אין פולן בלי,
און ריחות שפּרייט.
עס גרינט,
און שפּינט,
מיט אַלדאָס גוטס פאַרגרייט.

עס קומט,
און ברומט,
אַ ווינטל ווייך אין מילד:
— וור־ווו, וור־ווו!...
— זר־זו, זר־זו!...
עס גלעט און קילט,

מיט פרייד
באגלייט
דאָס פעלד ארום צעשפּילט:

אנטציקט,
צעווינגט
די זאנגען הין און הער:
עס רוישט אין טאנץ,
אין זונען גלאנץ
אַ בויג, אַ קער.
און זאנג
צו זאנג
דערנענטערט זיך אלץ מער...

שוין רייף
און שטייף
די קערנער ווערן באלד;
גייט אויף דאָס ליד,
געזאנג פון שניט
אין בלאנדן וואלד.
און פעק
מיט זעק
הויך הייבן זיך צעשטראַלט;

און שנעל
אויף מעל
צעמאָלן מיר מיט קראַפט.
מיט לויב גריסט,
דעם קאָלאָניסט
דעם מענטש וואָס שאַפט!...

*) זינגען מיט דער מעלאָדיע פון „פריילעכער לאנדמאן" — מ. שומאן.

הענער

איבער פעלדער ווײַט צעשפּרייט,
מיט דראָט־צוימען אָפּגעשיידט
פון די נחלה׳ס, הויף מיט הויף,
ריידן הענער זיך צונויף:

— קו־קודי־קו! רופט אַ האָן
און עס ענטפערט באַלד אין טאָן
אויף אַ צווייטער ערגעץ ווו:
קו־קודי־קו, קו־קודו.

קו־קודי־קו! ברידער הענער!
און עס ענטפערט דער און יענער:
קו־קודי־קו, קו־קודיי!
רייד נאָר ווייטער, איך פאַרשטיי!...

קו־קודי־קו, קו־קודיק,
איבער פעלדער הין און קריק
אויסגעצויגן מיט אַ דריי,
הערט זיך, מערט זיך הענער־קריי.

כאָטש זיי קוקן זיך נישט אָן,
רעדט צונויף זיך האָן מיט האָן;
קו־קודוק און קו־קודיי
זייער לשון ריידן זיי.

הינדעלע

הינדעלע, הינדעלע,
נאַ דיר אַ קערעלע.
פּיק, פּיק, פּיק!...
הינדעלע, הינדעלע,
אַ ווייסינקע אייעלע
גיב מיר צוריק.

ברעקלעך ברויט

קלייב איך ברעקלעך צונויף,
שיט זיי אויס אינמיטן הויף,
און איך שטעל זיך ביי דער זייט,
פון די ברעקלעך נישט ווייט.

אַך, האָב איך עס ליב צו טאָן!
זע איך ס'קומען פייגל אָן.
שפּרייזן גיך זיך הין און קריק
און די ברעקלעך: פּיק־פּיק...

שטיי אויף ליאַלקעו

שטיי אויף ליאַלקע,
פע, נישט שיין,
אַ מיידעלע דאַרף
אין שול אַריין גיין!

שטיי אויף ליאַלקע,
ס'איז שוין שפּעט!
וואָס־זשע ליגסטו
נאָך אין בעט?!

גיך, זיך אָנטון,
זיי נישט פויל!
זיי מיין מיידעלע
גוט און וויל!

אַ ן עמער ל

אַן עמערל, אַן עמערל
ווער קען טראָגן, ווער?
פול מיט וואַסער
פול מיט זאַמד
מיר איז גאָרנישט שווער!

וזאסער

וואסער, וואסער נאס און קיל
באדן זיך און שווימען כ׳וויל
שווים איך, שווים איך באר זיך אוים
און א פרישער גיי ארוים! . .

כ׳קען שוין ציילן

טרעפט אויף וואָס מען דאַרף די הענטלעך
און די פינגערלעך אויף זיי?
עס וואָלן קליינע קינדער קענען
לערנען ציילן איינס און צוויי.

איינס און צוויי און דריי, פיר, פינף
זעקס און זיבן, אַכט, ניין צען;
כ׳קען שוין ציילן, כ׳קען שוין ציילן
אָט האָט איר אַליין געזען!

דער ליאַלקעס געבורטסטאָג

דער יום־טוב איז גרייט
די טישן פאַרשפּרייט
די ליאַלקע פאַרפּוצט
אין אַ נייאינקער קלייד.

פון שטיקלעך געניית
מיט ליבשאַפט און פרייד;
טראָג אונדזער מתנה
געזונטינקערהייד!

הענטלעך פּאַטשעריי
פיסלעך טופּעריי;
דער ליאַלקעס געבורטסטאָג
איז היינט טראַ־לאַ־ליי.

זיין אַ מאַמע

(אַ מיידעלע האַלט אַ ליאַלקעלע אויף די הענט)

— אַנטאָן, אויסטאָן, קעמען, צוואָגן
כ'האָב שוין נישט קיין כוח מער,
שטענדיק אויף די הענט איר טראָגן
זיין אַ מאַמע: אוי ווי שווער!

כ'האָב אײַן קינד נאָר, זעט אַ פּיצל
ווענט אפשר אַ גראַם נישט מער,
קען איך רואיק גאָרנישט זיצן
מיט דער אַרבעט ביז אַהער...

ווײַזשע מאַכט עס גאָר מײַן מאַמע
כ'זאָל גיין שטענדיק ריין און פֿײַן?
ווי עס דאַרף צו זיין אַ מאַמע
דאָס קען נאָר מײַן מאַמע זיין!

איך העלף

איך האָב ליב מיין מאַמען,
העלף איך אַלץ אַרום:
קאָכן, וואַשן, ראַמען,
מאַכן שיין דאָס הויז.

כאָטש די מאַמע זאָגט מיר:
משעפּע ניט, לאָז אָפּ!
פאָלג איך נישט און העלף איר
ביז איך טו אַלץ אָפּ!

מיין ברודערל

כ'קען מיין ברודערל נישט פאַרשטיין
אַז זיין ריידן איז געווין.
וויל ער עסן טוט אַ וויין
וויינט ער אַז ער וויל נישט מיין.

איז שוין אַלט
דריי וואָכן באַלד.
און וואָס עפּעס — יאָ און ניין
איז ביי אים אַלץ איינס אַ וויין!

די מאמע

נייען און פרעסן,
ווער גרייט צו דאָס עסן?
— די מאַמע.

אָנטאָן די קליידער,
ווער היט אונדז כסדר?
— די מאַמע.

קאָכן און וואַשן,
ווער גיט אונדז צו נאַשן?
— די מאַמע.

די בעסטע זאַכן,
ווער קען אַלצדינג מאַכן?
— די מאַמע.

און אַז מיר עסן געשמאַק
ווער פרייט זיך און קוועלט?
— די מאַמע — די בעסטע
פון דער גאַנצער וועלט!

הענטלעך־שפּיל

זיצט אַ מיידעלע אין בעטל,
זאָגט איין האַנט דער צווייטער האַנט:
איך בין גיטל, זיי דו עטל,
לאָמיר שפּילן זיך באַנאַנד!

לאָמיר שפּילן זיך צוזאַמען,
ביידע האָבן מיר זיך ליב,
זיי מיין קינד און איך דיין מאַמע
גיב דיין קעפּעלע מיר, גיב!

אויף מיין שויסעלע זאָלסט ליגן
זינג איך דיר אַ לידל צו
אַט אַזוי־אַ וויגן, וויגן!
איילע לו־לע, לו־לע־לו...

פֿינגער־שפּיל

סינה ברידערלעד

דער — (קלענסטער) האָט אַן אייעלע געבראַכט
דער — (צווייטער) האָט עס אָפּגעקאָכט
דער — (דריטער) האָט זאַלץ געבראַכט פֿון קיך
דער — (פֿערטער) האָט אויסגעמישט גיך, גיך
און דער גראָבינקער וואָס איז געזעסן
האָט זיך אויפֿגעשטעלט און אויפֿגעגעסן...

צווײ

הענטעלעך צווײ,
הענטעלעך צווײ,
אַרבעט איך
שפּיל איך זיך
אַ גאַנצן טאָג מיט זײ.

פיסעלעך צווײ,
פיסעלעך צווײ,
אומעטום
לויף אַרום
אַ גאַנצן טאָג מיט זײ.

אײגעלעך צווײ,
אײגעלעך צווײ,
ליכטיק קלאָר
קוק איך נאָר
אַ גאַנצן טאָג מיט זײ.

אויערלעך צווײ,
אויערלעך צווײ,
דער און דער
און איך הער
אַ גאַנצן טאָג מיט זײ.

בעקעלעך צווײ,
בעקעלעך צווײ;

קושט מען מיר
אַן אַ שיר
אַ גאַנצן טאָג מיט זיי.

ליפּעלעך צווײ,
ליפּעלעך צוויי;
אַזוי גרינג
רייד און זינג
אַ גאַנצן טאָג מיט זיי.

און קעפּעלע טראַכט,
קעפּעלע טראַכט
גאַנצן טאָג
ביז איך זאָג:
— — — אַ גוטע נאַכט!

פישעלעך

ברויט אַ ברעקל בינד איך איין
אויף אַ שנור אַ לאַנגן,
לאָז אין טײַכעלע אַריין
פֿישעלעך צו פֿאַנגען.

קומט אַ פֿישל דרייט דעם עק
טוט אַ שמעק און שווימט אַוועק
אַלע פֿישעלעך זאָגט אָן:
— עסן, עסן איז פֿאַראַן!

יאָוועו זיי זיך מיטאַמאָל
פֿישלעך, פֿישלעך אָן אַ צאָל
מיט די עקעלעך צעשפּרייט
טאַנצן זיי אַרום: ס'אַ פֿרייד.
פּיק און פּיק
צופּ און פּליק
אײַ, אײַ, אײַ, אַ ברעקל ברויט!

איצל־פּיצל

איצל־פּיצל עסט און פרייט זיך:
— באַלד וועל איך אַ גרויסער זיין!
און נאָך יעדן ביס ער שטעלט זיך;
אינעם שפּיגל קוקט אַריין.

— זעט נאָר זעט, ווי אויסגעוואַקסן!
שרייט אויס פרייליך מיט אַ קלונג
און ער טאַפּט זיך — אָפּגעמאָסטן —
אויף אַ בענקל טוט אַ שפּרונג.

אויף שפּיץ פינגער הייבט זיך, הייבט זיך,
ס'העלדזל ציט וואָס לענגער אויס,
רופט אַ יעדן און פאַרמעסט זיך:
— שוין ווי דו, ווי דו כ'בין גרויס!

צייכנט אָפּ אויף גיך אַ סימן
(סקעפּעליע צום וואַנט ער פּרעסט):
— אַלעמען כ'וועל באַלד געווינען!
ווייזט ער אויפן סימן: זעסט!?

— ביז דערלאַנגען כ'וועל די סטעליע!
(ציט ער אויס אַ הענטל גוט)
— ווי מיין גרויסער פעטער עליע
רייבט די סטעליע מיט זיין הוט!

שיקעלעס געבורטסטאָג

— באַלד שוין באַלד איז זיין געבורטסטאָג,
גייט אום שיקעלע פאַרטראַכט;
פון דעם גרויסן שיינעם יום־טוב
חלומט זיך אים אַלע נאַכט.

און אָט איז ,יענער טאָג געקומען,
נעכטן איינגעשלאָפן נאָר
איז ער היינט שוין אויפגעשטאַנען
גרעסער, עלטער מיט א יאָר.

טאַפּט זיך שיקעלע און וווּנדערט
זיך, ווי קען עס זיין? — ער טראַכט:
כ'האָב געלייגט זיך אַלט פיר יאָר נאָר
און איצט פינף, איבער נאַכט?!

גיט נאָר שיקעלע א שטעל זיך
קווועלט זיין מאַמע, קוקט אים אָן,
מעסט אויף אים אַזויפיל זאַכן:
כ'ווייס נישט וואָס דיר אָנצוטאָן!

— זע נאָר, זע אָנ־ִפּ אים די זאַכן!
רופט דעם טאַטן — קורץ און שמאָל!

ביידע פרייען זיך און לאַכן:
גרוים געוואָרן מיטאַמאָל!

לויפט אַן שבעלע זיין שוועסטער:
— אַך איצט זיי שוין גוט און פיין!
אַלע קושן אים און ווינטשן:
— געזונט און שטאַרק זאָלסטו אונדז זיין!

זיסעלע

די מאַמע זאָגט, אַז זיסעלע איז
אַ באָמבאָנעלע, צוקער זיס;
זאָגט דער טאַטע: אויב אַזוי
לאָמיר טרינקען מיט איר טיי!..

כאַפּט ער זיסעלען אויף דער האַנט
און נעמט זופּן נאָכאַנאַנד:
אַ קוש — אַ זופּ פון גלעזל טיי
אַ זופּ — אַ קוש בעקעלעך צוויי.

דאָ פון זיסעלען, דאָ פון גלאָז:
— טס... טס... סאַ טיי איז דאָס,
איינגעלעך, אויערלעך, אַלצדינג איז
אַ מחיה! צוקער זיס!

— הענטעלעך, פיסעלעך יעדעס גליד
אַזאַ צוקער קריגט מען ניט
אין אַלע קראָמען פון דער וועלט!..
און זיסעלע דרייט זיך און פרייט זיך און קוועלט.

און ס'דרייסט זי די מאַמע אַרויס מיט גוואַלד:
— וועסט אויסזופּן אינגאַנצן באַלד
דאָס מיידעלע אינײַנעם מיטן גלאָז
אויף מאָרגן אַביסעלע זיסעלע לאָז!..

אויף מאָרגן ווי באַלד נאָר דעם טאַטן דערקענט
ליפּט זיסעלע אָנטקעגן און שוין אויף די הענט,
פאַרוואַרפט אַרום האַלדז פולע הענטעלעך צוויי
און לאַכט אים אין פּנים אַריין:
— פּאָ! טיי, טיי...

סוסיס געבורטסטאָג

סוסינקע — סוזי
אַלץ דאַרף זי, אַלץ מוז זי:
אין מאַרק אַריין לויפן,
און עסנוואַרג קויפן,
פון פלייש און טאָמאַטן,
און פרוכטן, סאַלאַטן,
אַלץ וואָס מ'דאַרף האָבן,
און מערעלעך שאָבן,
קאַרטאָפעלעך שיילן,
אין טעפלעך צעטיילן;
די אַלערליי זאַכן
אין טיפע און פלאַכע
פאַרשידענע סאָרטן
דאָס דאָ און יענץ דאָרטן
צום קאָכן, צום בראָטן
(עס זאָל נאָר געראָטן),
אַזוי ווי דער מאַמען.
מ'שטייט דאָך צוזאַמען
אין דער זעלביקער קיך
די מאַמע און איך...
— און אָט אַזוי זיך
אין אירע געפעסן
קאָכט אַלע טאָג סוזי
אַליין אָפ זיך דאָס עסן
און שלעפט זיך מיט פעקלעך

מיט פיצעלעך ברעקלעך,
אהין און אהער
און גיט אפּם אַ קרעכצל:
— אוי־אוי־אוי ווי שווער!

נאָר היינט איז נאָך מערער,
די אַרבעט איז שווערער:
צום געבורטס־טאָג מ׳גרייט זיך,
מ׳ראַשט און מ׳פּרייט זיך
און סוסינקע־סוזי
אַלץ דאַרף זי, אַלץ מוז זי:
אָט וואַשן און דרייען
און שערן און נייען
אַ קליידל, אַ בלוזע
פאַר ליאַלקעלע בוזע
און וואַסער אַנטראָגן
דאָס קעפּל איר צוואָגן
און נישט צו פאַרשעמען
אויספּוצן, פאַרקעמען;
אַ לאָק אַ פאַרדריי;
און סוזי און בוזי
— די שענסטע צוויי!...

און העלפן דער מאַמען
היינט אומעטום ראַמען,
די טישן פאַרשפּרייטן,
די טעפּעלעך גרייטן,
און לעפּעלעך, שאָלן,
און רייבן די פּאָלן,
זיי שייערן, סקראָבען
און העלפן דער באָבען
דעם טאָרט אויסצובאַקן

אַ גרויסן געשמאַקן
און אַלץ וואָס צום נאַשן...
— ביים קאָכן, ביים וואַשן
זי ווערט גאָרנישט נאָס
אַ פאַרטעכל טראָגט זי,
אַלע כלים פאַרמאָגט זי
און אויבעט אפילו
אַן אייוועלע אויף גאַז
און סוסינקע טראַכט:
ווי וואָלט מען אַן דעם
גאַר דעם יום־טוב געמאַכט?!

דעם טאַטן צו דאַנקען,
ער האָט עס געשאָנקען,
ווי גוט און באַקוועם
ס'איז צו באַקן אין דעם!
שטופט זי די בלעכלעך
אַרויס און אַריין:
— אַט נאָר איין מינוטעלע
פאַרטיק וועט זיין.
באַבעלע, נאַ דיר
שוין פאַרטיק דו זעסט,
ווי וועט עס געפעלן
היינט אונדזערע געסט!
און אָט איז שוין פאַרטיק
נאָך איינס און נאָך איינס.
— באָבעלע זע נאָר
ס'אַ טאָרטל אַ קליינס!

זי דרייט עס און גלעט
אויף די הענט: זעט נאָר זעט!
אויפן טיש באַלד אַ לייג
ווידער קנעט אַ פריש טייג

אוּן זי גיסט אוּן זי מישט
אוּן זי שיט אוּן זי ווישט
דאָ אַ ריר, דאָרט אַ רוק
אַט אַ לויף אוּן אַ קוק
ערגעץ לאַנג נישט געזאַמט;
לויפט אַרום רויט צעפלאַמט
דאָ אוּן דאָרט, ראַמט אַראָפּ
— זע סוסינקע, רו זיך
אַ ווײַלינקע אָפּ!
מ'בעט זיך בײַ איר:
— גענוג שוין פאַר דיר!
שפּרינגט אויף אַ פינגערל: ,
ניין אוּן ניין, ניין.
— טס... טס... איך קען נישט
איר זעט דאָך אַליין!
די מילך וועט אויסלויפן
אוּן ווער וועט גיין קויפן
מיר טאָרי אוּן צוקער
שאָקאָלאַד אוּן וואָס ניט —
אַז ניאַמעלע טרינקען
זאָל מיט אַפּעטיט!
זי לויפט אַלע ווײַלע
צום איוועלע רעדט:
— נו, קאָך זיך שוין גיכער
עס ווערט שוין באַלד שפּעט!
אוי ניאַמעלע, ניאַמעלע
ביסטו מיר זיס,
ווײַסט קומען דער ערשטער
אויפן יום־טוב, געוויס!
אוּן זיצן לעם אונדז דאָ
מײַן ליאַלקע אוּן מיר
הײַנט וועל איך דיר לאָזן

זיך שפּילן מיט איר!
היינט וועל איך דיר לייען
מיין הייכן עס־שטול.
די גאַנצע שטוב דאָ
מיט געסט וועט זיין פול
מ'וועט קומען און קומען
דער פעטער, די מומע,
שוועסטערקינדער און פריינט
— שיין וועט זיין דער יום־טוב
מיין געבורטסטאָג היינט!

ניאָמעלע פאַרן שפּיגל

קליינער שיינער ניאָמעלע —
אין שפּיגל קוקט זיך איין
זעט ער דאָרט אַ ניאָמעלע,
ווי ער זאָל דאָרטן זיין.

קוקט ער אין אַ צווייטן באַלד,
דרייט זיך הין און הער;
זעט ער דאָרט אַ ניאָמעלע
ווידער פּונקט ווי ער.

און די שאָטנס אויף די ווענט,
ווו ער שטעלט זיך נאָר;
ווייזט זיך דאָרט אַ ניאַמעלע
אַז פעלן זאָל אַ האָר.

דרייט ער זיך אַ גליקלעכער
פרייט ער זיך און לאַכט;
— אַ פּולע שטוב מיט ניאַמעלעך
האָט מען אים געבראַכט!..

פֿלאַטער פֿאָן

פֿלאַטער הויך, ווײַס־בלויע פֿאָן!
ס'הייבט די שול זיך ווידער אָן
עפֿענען זיך טירן ברייט
אויפֿצונעמען קינדער גרייט.

—

פֿלאַטער הויך, ווײַס־בלויע פֿאָן
מיטאַמאָל א פֿלייץ געטאָן,
איבער גאַסן אויסגעשפּרייט
שטראָמט א ווײַסע כוואַליע פֿרייד

גרעסער, קלענער, פּיצל מאָן,
אַלץ אין ווײַסן אָנגעטאָן;
וווּ מען פֿאָרט און וווּ מען גייט,
אַ געריש פֿון קינד און קייט.

אַ געמיש פֿון קלאַנגען טריט
צו דער שול מען ציט זיך, ציט;
אויס וואַקאַציעס, שטיפֿערײַ,
לערנען, לערנען, פֿונדאַסנײַ!

פֿינקלען ביכלעך אין די הענט,
שײַנען פּנימלעך צעבלענדט,
גייט אויף א געזאַנג אין כאָר:
זײַ געגריסט, נײַער לערן־יאָר!

די זון האט זיך פארשלאפן

ס'האט די זון זיך היינט פארשלאפן
אונטער כמארעס, אויפן הימל,
ווער ווייסט איך דערפאר באשטראפן
וואס זי כאפט א שפעטן דרימל?

נאר איך קען זיך נישט באהאלטן
אונטער קאלדרעס אין מיין בעטל,
אויך אין כמארנע טעג און קאלטע,
טאר ניט מאכן א פארשפעטל...

נאר די זון מעג אלצדינג מאכן:
לייכטן, ווארעמען און ברענען,
מוז זי שוין די אלע זאכן —
לאנג, אויף אויסנווייניק קענען.

נישט פאר איך זא שול פאראנען,
כאפט זי ווען זי וויל א דרימל,
איי, ווי כ'בין דער זון מקנא;
איי, ווען איך וווין אויפן הימל!...

לעקציעס

מילא שולע, נאָך ווי שולע
נו פאַרפאַלן, שוין געמאַכט...
אָבער מער פאַרדריסט נאָך עליען,
— ווער האָט לעקציעס אויסגעטראַכט?!

שול איז אויך נישט אַזוי גרינג, אָ!
מען דאַרף לערנען, זיצן שטיל
ביז דער גלאָק דערמאָנט זיך קלינגען
שרייבן, לייענען אויפיל...

אָבער אַז עס קומט די פּויזע
איי־איי־איי איז דעמאָלט גוט
נאָר אַ שאָד וואָס נישט קיין גרויסע
קוים נאָר עטלעכע מינוט.

ס'אַרא טומל, ס'אַ געפּילדער
ס'ווערט דער הויף פול מיט געשריי
שפּרינגען, רוישן, שפּילן קינדער
זיך אין שפּילן אַלערליי.

פריילעך גייט מען פון דער שולע:
אָפּגעלערנט שוין און — פריי
ווישע נעמט מען זיך — טראַכט עליע
צו דער אַרבעט פונדאַסנײַ?

זעצן זיך איצט לעקציעס מאַכן,
אַז די גאַס איז אָפן ברייט;
רופט מיט אַלע שיינע זאַכן,
ווי פּל שפּילערייען גרייט.

און אין שטוב מען לאָזט נישט רוען;
נישט אַ שפּיל און נישט אַ לאַך,
אַלע מאָנען, אַלע נו־ען:
— לעקציעס האָסטו שוין געמאַכט?

לערער, לערער אַלדינג ווייטער
מיט אַ האַרץ צו פילן — זען;
דוכט מיר, אַז דו ביסט גאָר — אָסור
קיינמאָל נישט קיין קינד געווען.

זיין אַ קינד

זיין אַ טאַטע, זיין אַ מאַמע
ווייס איך, דאָס איז גאָרניט שווער,
און ווי איך בין זיי מקנא
וואָס זיי לערנען שוין נים מער.

ביי דער זעלבער אַרבעט זענען
זיי דאָך שטענדיק, איז זיי גרינג
אַלץ אויף אויסנווייניק קענען
און געדענקען גוט אַלצדינג.

איך דאַרף לערנען נייע זאַכן
טאָג נאָך טאָג אַלץ נאָך און נאָך;
טראַכטן ווי זיי לעקציעס מאַכן
און זיי — האָבן נישט קיין יאָך.

שלעכטע [illegible], שטראָף־רייד הערן
ציטערן פֿאַר דעם נישט מער;
— ווען וועל איך, ווי זיי שוין ווערן?
זיין אַ קינד — איז אַזוי שווער!...

פֿאַרקערט

אין דער שול אַזויפֿיל זאַכן
זענען שלעכט, און הערשל קלערט,
אַז מען דאַרף עס איבערמאַכן,
איבערדרייען אויף פֿאַרקערט.

ווי זאָל טאַקע נישט פֿאַרדריסן:
לערנען זיך דריי פֿערטל יאָר
פֿון וואַקאַציעס פֿריי געניסן
קוים, קוים, דריי מאָנאַטן גאָר!

דריי מאָנאַטן אין די קלאַסן
וואָלטן דען געווען קאַרג?
אויב מען וויל, עס זאָלן וואַקסן
קינדער שיין, געזונט און שטאַרק.

יום־טוב, רו־טעג, ציילט מען איבער
עטלעכע נאָר אין דער וואָך,
לויפֿן אַזוי גיך פֿאַריבער,
וויפֿל לערן־טעג דערנאָך!

וואָלט דאָך שוין געווען בעסער
אָפּלערנען די פּאָר טעג בלויז
און דעם יום־טוב מאַכן גרעסער
זאָל דער עול פֿון קאָפּ אַרויס!

קיינער וועט נישט זיין דאקעגן,
לערער איז דאָך אונדזער פריינט
טוט אַ קוק — מען דאַרף נישט פרעגן —
פאַר אַ רו־טאָג, ווי ער שיינט...

ווייל ער ווייסט, מיר זענען גערן
צו פאַרברענגען אַנדערש גאָר:
זיין דריי פערטל שעה און לערן
און די פויזע — רגעס גאָר.

קען מען דאָך עס איבערדרייען
אַז ס'זאָל זיין אי גרינג, אי גוט:
מיט דער פויזע לאַנג זיך פרייען
לערנען עטלעכע מינוט.

וויפל וואָלט מען עס פאַרשפּאָרן
ערגערניש, אומזיסטע רייד:
ווען עס וואָלט פאַרקערט געוואָרן
וואָלטן אַלע זיך געפרייט.

נישט באַדאַרפן מער קיין שטראָפן
און פאַרשאָפן נאָר בייז בלוט:
— איי וואָלט מען אין שול געלאָפן
און אויך אויפגעפירט זיך גוט!..

משה לייענט ווען ער עסט

משה לייענט, ווען ער עסט,
אַזאַ עסן, שטעלט זיך פאָר!
אַלע ווײַלע זיך פאַרגעסט,
אַז ער עסט אינגאַנצן גאָר.

און זײַן האַנט קוים־קוים זיך רירט
אַזוי לאַנגזאַם שווער און פויל,
ווען די לעפל־גאָפּל פירט
פונעם טעלער צו זײַן מויל.

און דעם ביסן וואָס ער קײַט
ווייסט צומאָל נישט וואָס איז דאָס, —
ס׳טרעפט, ער פאַרט אַוועק צו ווײַט
מיטן גאָפּל שטורך אין נאָז...

אָדער גאָר דעם לעפל האַלט
אויפן טיש אַזוי זיך סתם,
ביז עס ווערט דאָס עסן קאַלט
און פאַרלירט דעם גאַנצן טעם.

מאַרקעט מען אים, רופט אים ווער
עפּעס וואָס בײַ אים מען פרעגט,
גיט ער האַסטיק זיך אַ קער,
פּליוך!... און אַלץ אַרום פאַרפלעקט.

און די מאַמע טענהנו, רעדט:
— נישט ביים עסן לייענט מען.
לאָז עס אָפּ שוין! בעט זיך, בעט. —
האָסט קיין אַנדער צייט נישט ווען?

— משה וואָס וועט פון דיר זיין?
איי האָסטו אָן אָפּעטיט...
גאַנצע זייטלעך שלינגסטו איין,
נאָר דאָס עסן — ניט...

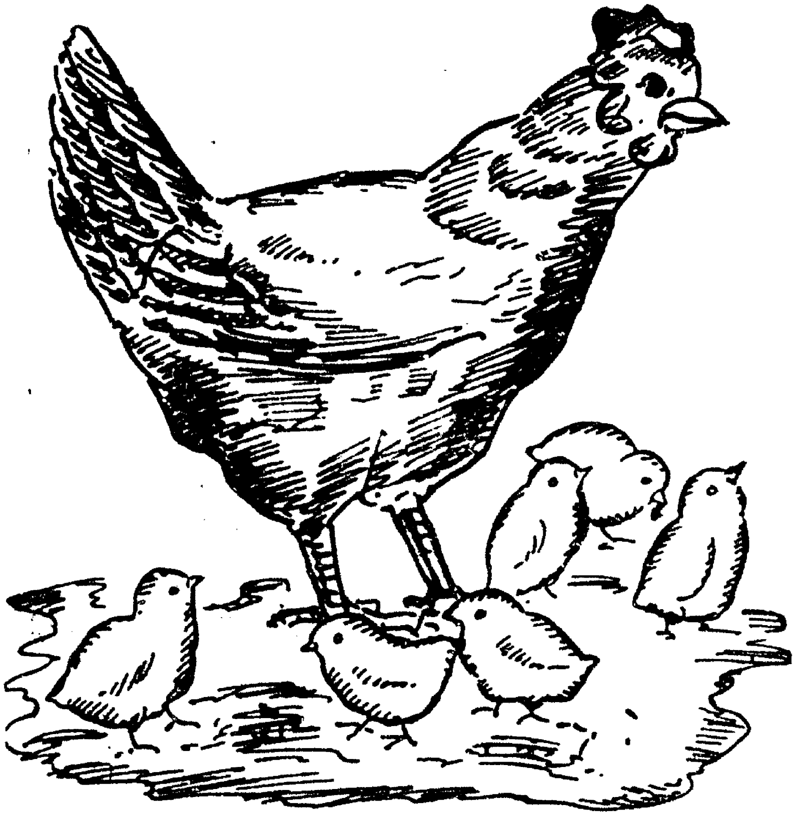

מאַמע־הון

(קרײַזשפּיל)

(די הינדעלעך אין אַ קרייזעלע מאַמע־הון אינדערמיט)

הינדעלעך: מאַמע־הון, הינדעלעך
זענען דיינע קינדערלעך
אין אַ קרייזעלע אַרום
מיט דיר גייען אומעטום

מאַמע־הון: הינדעלעך, שיינינקע
קערנדלעך, קליינינקע,

אין די שנעביקלעך נאָט־נאָט,
עסט און עסט זיך אָן צו־זאָט.

הינדרעלעך: מאַמע־הון, מאַמע־הון,
איי ווי וואַרעם שיינט די זון
ציען מיר די פליגל אויס,
אָט אַזוי־אַ, גרעסער־גרויס!

מאַמע־הון: מאַכט די שנעביקלעך איצט ריין!
ריין צו זיין איז זייער שיין.
מיט די פליגל פּאַטשט און וויט;
אין אַ רעדל דרייט זיך, דרייט.

אַלע: טראַ לאַ לאַ לאַ...

הינדרעלעך: טאַנצן מיר מיט שטילע טריט
ביז מיר ווערן אַלע מיד,
פּי־פּי־פּי, מיר ווילן רו:
מיט די פליגל דעק אונדז צו.
(טוליען זיך צוזאַמען אונטער פליגל פון דער מאַמען)

מאַמע־הון: קוואָ־קוואָ־קוואָ, הינדרעלעך,
שלאָפט איין מיינע קינדערלעך,
וואַרעמט זיך און רוט זיך אויס,
וועט איר וואַקסן שטאַרק און גרויס.

הינדרעלעך: פּי־פּי־פּי.

מאַמע־הון: קוואָ־קוואָ־קוואָ.

קרייט א האָן אין שטאָט

פינצטער איז אין דרויסן
ווי אינמיטן נאַכט;
אין דער שטאָט, דער גרויסער,
האָט ווער אויפגעוואַכט.

— באַלד וועט ליכטיק ווערן! —
פול מיט פרייד זאָגט אַן —
גאָר ווער קען דאָ הערן
ווי עס קרייט א האָן!

— אָט־אָ נעמט שוין טאָגן!
— רופט ער אויף א קול
נעמט זיין רוף זיך טראָגן
ווייט, ווייט ווי אַמאָל.

קו־קו־ריי־קו — לענגער
ציט זיין קריי זיך אויס;
בלייבט עס אָבער הענגען
ערגעץ אויף א הויז.

טירן צוגעשלאָסן,
פענצטער צוגעמאַכט,
שטייען טויב קאָלאָסן
הייזער אין דער נאַכט.

קוקעריקו — העכער,
רופט ער און ער רופט,
נישט פון הינער־דעכער
אויף דער פרישער לופט.

נישט פון פרייע הייפן,
פון א הויכן צווייג,
נאר, שוין צום פארקויפן
פאר דעם מארק אין שטייג.

האַרבסט

זומער שיינעם, זומער ליבן,
האָט דער בייזער האַרבסט פאַרטריבן
מיט אַ ווינט און רעגן קעלט
ערגעץ ווייט ווו אין עק וועלט...

מיט דעם זעלבן ביטש אַצינדער
פּלאָגט ער גרויסע, שלאָגט ער קינדער,
ווער עס פרווט נאָר פראַנק און פריי
פראַווען זומער פּונדאַסגיי.

שפּרינגט אויף האַרבסט מיט ווינט און רעגן
און נעמט איבער לייבער זעגן:
— „זומער ליגט איך נאָך אין זין!
כ׳וועל איך ווייזן ווער איך בין!"

— „ניסט און הוסט!" — אַ שטראָף באַלד גיט ער
ווערמען אויך מיט פיבער ברייט ער:
ליידן אַלע, קליין און גרויס
אויף זיין סוף מען קוקט אַרויס...

...און אין וואַלקנס אויסבאַהאַלטן
נאָך אַ ווינט אַ האַרבסטיק קאַלטן

שאַרט זיך שפּאַרט זיך בראַוו און דרייסט
דורך אַ בינטל שטראַלן היים.

— אָ, אַ גאַסט פון ליבן זומער
איז פון ערגעץ לאַנג געקומען!
קניט דער האַרבסט און בייגט דעם קאָפּ,
ער פאַרשעמט זיך און לאָזט אָפּ...

פּאַמעראַנצן

פעלדער, פעלדער,
גאַנצע וועלדער,
פול מיט פּאָמעראַנצן;
אויף די וועגן
אונדז אַנטקעגן
אויף די ביימלעך טאַנצן.

פולע, שטייפע,
זאַפטיק רייפע
פול, פול, אָנגעשאָטן;
ליכטיק רונדע,
נאָר אויף וווּנדער
אין דער זון געראָטן.

פון די גרינע
בלעטער שפּינען
שטראַלן אונדז אַנטקעגן;
גאָלדיק זיינען
זיי באַשיינען
אַלע, אַלע, וועגן...

בערל בער

בערל פוילער, בערל בער!
הייבט די פיס אויף אַזוי שווער,
ווי אַ בער, ווי אַ בער.

שטענדיק איז ער אַזוי מיד,
ציט ער פויל זיך גליד נאָך גליד,
גענעצן — דאָס איז זיין ליד.

זעצט ער ווו זיך אויף אַן אָרט,
ווערט ער צוגעוואַקסן דאָרט,
פויל, אַפילו אויף אַ וואָרט.

רופט מען: בערל! טראָגסט אַ שלאָס?
ציט ער אויס אַ לאַנגן: וואָ־אָ־אָס?
ס'וועט אַנטלויפן? ס'ניט קיין האָז!

ווערט זיין טרינקען שטענדיק קאַלט,
און דאָס עסן — וואַרט און וואַרט.
וואָס מען בעט אים, זאָגט ער: באַלד!

טראַכט ער: פאָלגן, אָדער ניין,
אפשר, וועט מען זיך באַגיין —
און מען וועט נישט דאַרפן מיין?

גייט ער יאָ אַמאָל אַ גאַנג,
דויערט דאָס אים אַזוי לאַנג — — — —
אַז דער מאַמען טוט שוין באַנג...

ר׳גייט זיך לאַנגזאַם, טריט נאָך טריט,
ווי ער וואָלט זיך רק געהיט,
מ׳זאָל נישט זאָגן, אַז ער פליט.

האַלט די מאַמע נישט אויס מײַן,
לויפט אַנטקעגן: בערל קרוין!
כ׳האָב געקלערט שוין — זאָג אַליין!...

ענטפערט בערל מיט פאַרדראָס:
— כ׳זאָל זיך געבן אַ צעלאָז,
און צעקלאַפּן מיר די נאָז?

בערל! זאָג וואָס איז דער מער
וואָס דו רירסט זיך אַזוי שווער?
בערל פוילער, בערל בער!

ביז איבעראיאָר

— עס שטראָמען די קינדער א ריי נאָך א ריי,
געדיכט אויפגעבליט איז דער שול־הויף מיט זיי...
די זון גלעט מיט שטראַלן־הענט פאַרטעכער קלאָר:
ביז איבעראיאָר, ביז איבעראיאָר!

עס קלאַפּן די הערצער מיט אומעט און פרייד,
פון לערער, חברים איז שווער דער צעשייד;
עס טראָגן זיך ווונטשן: פאַרברענגט גוט ביז גאָר,
ביז איבעראיאָר, ביז איבעראיאָר!

עס קוקן די קלאַסן מיט בענקשאַפט אין בליק:
געזונטינקערהייד און קומט אַלע צוריק!
און ס'ענטפערן טריטלעך צום טאַקט פּאָר נאָך פּאָר:
ביז איבעראיאָר, ביז איבעראיאָר!

גליקלעכע שעהן, טאָג־טעגלעך געלעבט,
לימודים און שפּילן צוזאַמענגעוועבט;
געזעגענען זיך: איבער וואַקאַציעס א גאָר,
ביז איבעראיאָר, ביז איבעראיאָר!

אין ליבשאַפט דאָס יידישע וואָרט אויסגעבריט,
מיט פשוטע שורות, אין קלאַנגען פון ליד;
שאַלט אויף איצט פון וויפילע מיילער אין כאָר,
ביז איבעראיאָר, ביז איבעראיאָר!

וואַקאַציעס

ס'איז וואַקאַציעס אומעטום
שטיפן קינדערלעך אַרום
אַלע רופן זיי: קום, קום!

גרינט דער וואַלד: „צו מיר, צו מיר!"
איך האָב ביימער אָן אַ שיר,
קלעטערט הויך אויף אַלע פיר...

„אויסגעטון זיך!" — הייסט די זון
„נעמט זיך שטראַלן־בעדער און
ווערט געזונט און ברוין דערפון!"

ווינקט אַ הויכער פעלזן־באַרג:
— „קריכט און הויבט זיך אויף מיין קאַרק
פון דעם ווערט איר פלינק און שטאַרק"!

לויפט אַ וואַסער, שפריצט און לאַכט:
„כ'האָב איך ווידער פריש געמאַכט
שווימען איז די בעסטע זאַך!"

קינדער, קינדער, שפילט זיך נאָר!
רופן אַלע אין איין כאָר
און געדענקט אונדז אַ גאַנץ יאָר!

צימש

(אינספירירט פון י. ליטמאַנס אַ מעשהלע)

פּ ע ר ז אָ נ ע ן :

די מאַמע
יענקעלע
דאָקטער־בראָקטער
אַפּטייקער

די בינע איז צעטיילט אויף צווייען. איין העלפט, דער גרעסע־רער, שטעלט פאָר אַ קינדער־צימער. אין אַ בעטעלע שלאָפט יענקעלע. אַנטקעגן אויפן וואַנט הענגט אַ זייגער, דערנעבן אויף אַ טישל אַנגעוואָרפן שול־מכשירים.

צווייטער קלענערער טייל איז אַן אַפּטייק. דער אַפּטייקער שטייט און רייבט, מישט און גיסט. גרייט צו פאַרשיידענע רפואות אין סלויאיקלעך, פּראָשקעס. אויבן אַ גרויסע שילד: אַפּטייק.

יענקעלע כאַפּט זיך אויף, בענעצט, ציט זיך פויל, זיין בליק פאַלט אויפן זייגער.

י ע נ ק ע ל ע:

—אַ — אוי באַלד שוין ווידער אַכט!
ווער האָט דעם זייגער אויסגעטראַכט?
כ׳וואָלט צעבראָכן אים אויף פּיץ פּיץ,
ווען כ׳האָב ניט מורא פאַר קיין שמיץ
פון דעם בעסטן שלאָף ער וועקט
מיט זיין קלינגען גאָר דערשרעקט...

ד י מ אַ מ ע:

(פון קיך)

— יענקעלע!... נו שטיי שוין אויף!
אַלע קינדערלעך פון הויף
זענען גרייט שוין אָנגעטאָן
נו שוין, גיכער, טו זיך אָן!

י ע נ ק ע ל ע:

— אָנטון זיך הם, הער א שפּאַס
בררר... דאָס וואַסער קאַלט און נאַס!
וואַש זיך, קעם זיך, מאַך זיך ריין
ס׳ווילט זיך נישט אין שול הײַנט גיין,
וואָס־זשע טו איך?... אַ געדאַנק
איך וועל גאָר זיך מאַכן קראַנק.

ד י מ אַ מ ע:

די קאַווע שטייט שוין אויפן טיש
שמעקט דער זעמל. אַ, ווי פריש!

(קומט אַריין)

— וואָ־אָ־ס? דו ליגסט נאָך אַלץ אין בעט?!
שוין גערירט זיך! ס׳ווערט דאָך שפּעט.

י ע נ ק ע ל ע:

(מיט אַ געמאַכט שוואַך קעלעכל)

— אוי מאַמעלע איך פיל זיך שלעכט
אָט־אָ־דאָ טוט וויי... עס שטעכט!..

ד י מ אַ מ ע:

(דערשראָקן טאַפּט זיין שטערן)

— וויי מיר נישט, ביסט דאָכט זיך הייס —

— וואָס האָט דיר פאַרשאַט דאָ, כ׳ווייס?
צום דאָקטער בראָקטער שוין כ׳קלינג אָן
וואַרט, ווי איז זיין טעלעפאָן?
(טראַכט א ווײַלע...)
— אַ, אַ? שוין, שוין איך געדענק
טס... ווידער שוין אַ נייע קרענק
(און נעמט אין האַנט דעם טעלעפאָן)

יענקעלע:
(האָט חרטה. שרעקט זיך).
— ניין, מען דאַרף נישט, מאַמע, ניין!
כ׳וועל שוין ווערן געזונט אַליין.

די מאַמע:
(אין טעלעפאָן)
— דאָקטער בראָקטער, גיכער קומט
יענקעלע איז נישט געזונט!
(גייט צו צו יענקעלען. פאַרעט זיך ארום אים)
ליג איין, ליג איין, וואָס קען דאָס זיין?
אַלע מאָל ער פאַלט מיר איין.

דאָקטער־בראָקטער:
— גוטמאָרגן בחורל, אנו
ווייז וואָס טוט דיר ווי, אַ ווו?
אויערן, די נאָז, די צונג,
זאָג אַ... פּרווו נאָר טאָן אַ שלונג
(קלאַפּט אים. קוועטשט אים)

יענקעלע:
— יאָ, יאָ, יאָ, דאָס אויך, דאָס אויך
הענט און פיס, דער קאָפּ, דער בויך,
אַלץ טוט ווײ — אוי, אוי, אוי, אוי.

דאָקטער־בראָקטער:
(שמייכלט קלוג)
— איי, איי, נעבעך קראַנק אַזוי!
(שרייבט אָן אַ רעצעפּט. גיט דער מאַמען)
נאַ, דער רעצעפּט איז זייער פיין
און ווי נאָר ער נעמט עס איין

אויסגעהיילט ווערט די מינוט
אַ־האַ־האַ... צי דאָס איז גוט?
ער וועט מער נישט זיין שוין קראַנק!

די מאַמע:

דאָקטער בראָקטער אַ דאַנק, אַ דאַנק!
(די מאַמע לויפט אַרויס מיטן רעצעפּט באַלד נאָכן דאָקטער)

יענקעלע:

— ווער ווייסט וואָס פאַר אַ רעצעפּט דאָס איז?
זויער, ביטער, צי גאָר זיס?
מיילע כ'זופּ אויס סיי ווי סיי
כאַ־כאַ־ און איך בין פריי!

אַפּטייקער:

— אַט אַזוי פון יעדער זאַך
איינס און צוויי רפואות מאַך
טיי און צוקער, פעפער, זאַלץ
גיס איך, מיש איך, עס טויג אַלץ
נאָר דער נאָמען אַנדערש ווערט
און עס רופט זיך אָן פאַרקערט
און וואָס אין רעצעפּט עס שטייט
— כאָטש אַ דאָקטער שרייבט צעדרייט,
איך אַליין דעם סוד נאָר ווייס
און דערפאַר אַפּטייקער כ'הייס!

די מאַמע:
(פאַלט אַריין פאַרמאַטערט)

— אוי איך האָב שוין נישט קיין פיס
אפשר ווייסט איר וואָס דאָס איז?
(זוכט אין קעשענע דעם רעצעפּט)

יענקעלע:
(פון יענער זייט, גיט זיך אַ זעץ אויף אין בעט)

— ע! איך הער די מאַמע גייט
מאַלע וואָס, מען דאַרף זיין גרייט!
(טוט זיך אָן גיך, גייט צו שטיל צום ווענטל לייגט צו אָן אויער)

ד י   מ א מ ע :
(גיט דעם רעצעפט)

— קיינער ווייסט נישט, זענען בלינד
כ׳בעט אייך ראטעוועט מיין קינד!

—

א פ ט ײ ק ע ר :
(לייענט)

— „צימש" נאר א רעצעפט אזא?
פון דאקטאר בראקטער, כא־כא־כא,
א רפואה... הערט נאר, הערט
צימש... דאס לייענט מען פארקערט
ס׳נישט צום מאגן, נישט צו הריז,
צ י מ ש   דאס איז... שמיץ!

ד י   מ א מ ע :
(טוט א לויף ארויס)

— איך וועל אים!...
אין זעלבן מאמענט:

אין זעלבן מאמענט:
(יענקעלע כאפט די העפטן, דאס פארטעך און גיט א פלי ארויס)

(דער אפטייקער האלט זיך ביי די זייטן לאכט, לאכט)

— צימש א רפואה..! אזא!
כא־כא־ כא־כא...

אין בלומען־גאָרטן

א יום־טוב אין גאָרטן!
ס'איז פרילינג געקומען
צו גאַסט צו די רויזן
מיט קינדערלעך־בלומען.

גריסן די קינדערלעך,
פרייליכע זומען:
— א שיינעם גוט פרילינג אייך,
שוועסטערלעך־בלומען.

— דער גאַסט זאָל אייך ליב זיין,
מיט גרינס אייך באַציען
נייאינקע, פרייאינקע
בלומען צעבליען!

שמייכלען אַנטקעגן
די רויזן צעבליטע:
— פילט זיך דאָ היימיש,
קינדערלעך גוטע!

פרייען זיך קינדערלעך,
פריי זיך צעשפּרייטן,
בליען אויף פּנימלעך
צווישן די בייטן.

און שטענגעלעך, ווענגעלעך
ווערן אויך בייטן.

עס גייען אויף קעלעכעלעך
ריחות פון קוויטן.

אלערליי קעפעלעך —
בלומען שעמערירן,
פינקלען און מיניען
אין אלע קאלירן.

שווארצינקע, ווייסינקע,
רויטלעכע, ברוינע
לאכיקע, שפראכיקע
בלומען אוינע.

הייזעלעך, [illegible]ער,
בלומיקע שלייפן,
פלעכטן זיך קרענצעלעך
שפרינגען און לויפן.

אט וואקסן זיי דא אויס,
צעבליען זיך דארטן;
טריליקע, שפיליקע
בלומען אין גארטן.

גלעט זיי די זון און
באשטראלט יעדן איינעם:
איר בלימעלעך־קינדערלעך
אלע זייט מיינע!

גלאנציקע, טאנציקע,
רוישיקע בלומען.
א יום־טוב אין גארטן:
ס'איז פרילינג געקומען.

ווייפּן־בלאָזן

זעט נאָר וויפל זייף מ׳האָט
אין דעם ים צעלאָזן!
שפּילט דער ים אַ גאַנצן טאָג
מיט די ווייפּן־בלאָזן.

בול־בול בולבעט גאַכאַנאַנד
אוי ס׳אַ מויל אַ ברייטער!
אויפן געלן ברעג פון זאַמד
ווייפּן־בלאָזן שפּרייט ער...

האָט דער גאַנצער ברעג אַרום
ווייסע ווייסע רייפן,
יעדע כוואַליע וואָס סע׳קומט
האַלט אים אין איין ווייפּן...

ווייפּן־בלאָזן הין און הער
מיט די פיס מיר שאַרן
און דער ים מאַכט מער און מער
וואָס־זשע זאָל אים אַרן?

גאַנצע הויפנס כאַפּן מיר
און עס בלייבט נאָך איבער;
ווייפּן־בלאָזן אַן אַ־שיעור
מאַכט דער ים, דער גיבור...

די זון און איך

— די זון אויבן, איך — אין וואַסער,
ביידע שווימען מיר באַגלייך;
כאַ־כאַ, כאַ־כאַ, ווו איז בעסער
אויפן הימל צי אין טייך?

ס'קען די זון אין באַד ניט נעמען,
נישט איינמאָל טונקט זי זיך איין;
האַלט אַ גאַנצן טאָג אין ברענען,
איי, מוז זי עס דורשטיק זיין!

ווו אַ כמאַרעלע באַגעגנט,
שטעקט אַרונטער באַלד איר קאָפּ;
און באַהאַלט־זיך אויף אַ רגע,
קילט זיך דאָרט אַביסל אָפּ.

אָך! איז מיר די זון מקנא,
אַז איך לויף פון טייך אַרויס;
ווו אַ טראָפּן ס'איז פאַראַנען,
אויף מיין לייב — באַלד טרינקט זי אויס...

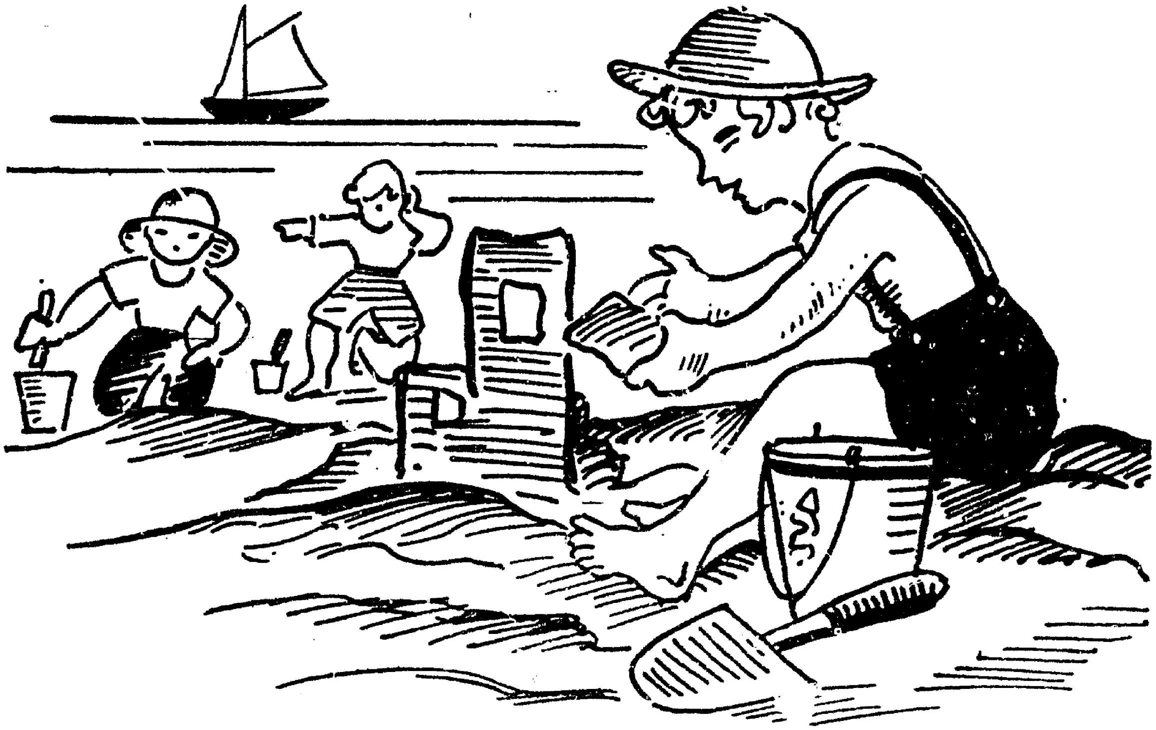

ברעג פון ים

ס'איז דער ברעג פון ים אַ גוטער
זאַמד אַזויפיל, ווייך ווי פּוטער
אַ קליין עמערל איך האָב
טראָג איך וואַסער, גיס און גראָב.

מיט די הענט גראָב אויס אַ גריבל
קנעט די ווענט אויס, מאַך אַ שטיבל
פּלייסיק, גיך ווען פאַרטיק איז
קריך אַריין מיט בײדע פיס...

איי ווי גוט אַזוי זיך זיצן,
זען ווי כוואַליעס שוימען, שפּריצן
לויפט אָן איינע גיט אַ שפּריי
נעם איך, מאַכן פונדאַסנ״י...

פריילעך דער ים איז

— פריילעך דער ים איז און לאַכט אַזוי שיין,
לאַכט און ווייזט אַלעמען קלאָר ווייסע ציין;
עס קאַטשען זיך כוואַליעס און שפּריצן מיט שוים,
פון גרוים געלעכטער האַלטן זיך קוים...

וועלגערן זיך איינס אויף די אַנדערע אין קנויל,
שטיפן אין טיפן ברייט ים'ישן מויל;
אַרויף, אַראָפּ שפּרינגען און פּאַטשן מיט די הענט,
און ס'גלאַנצן די אויגן מיט זוניקן בלענד...

עס פינקלט דער ים אַזוי שטראַליק צעהעלט,
זעט אויס פונדערווייטנס אַ צייטיקע פעלד —
מיט גאָלדענע זאַנגען צום שנײַדן שוין גרייט,
וואָס וויגן זיך ווינטלען אויף ים'ישער ברייט.

עס ציט צו זיך, בעט זיך: אַ קום אין מײַן טיף!
קום שנייד זיך אַרײַן מיטן שאַרף פון דײַן שיף,
קום נעענטער, נאָך נעענטער, איין ביסעלע בלויז...
און ס'רוקט זיך און שווינדלט דאָס פעלד אַלץ פאַרויס...

אַט באַלד, אַט אַ שוין און מיר קומען אַהין,
צעלאַכן זיך כוואַליעס: כי־כי־כי! דין דין!..
און קאַטשען זיך ווייטער אַוועק: כאַ־כאַ־כאַ —
„עס איז דאָך ביי אונדז בלויז אַ שפּיל נאָר אַזאַ".
כי־כי־כי, כאַ כאַ כאַ!

וואַקאַציעס צי נײַן?!

בערל איז שוין מיד פון שולע
אַך איז דאָס אַ שקלאַפעריי!
אויסגערעכנט האָט שוין אַלע
טעג ביז ווערן וועט ער פריי.

שטענדיק וואַשן זיך און קעמען
נישט מע קען גאָר עפּעס טאָן,
אַז צו וואָס ער זאָל זיך נעמען
שרייט די מאַמע: ריר נישט אָן!

ווערסט פאַרשמוצן שיך און זאָקן
ווייסן פאַרטעך און דאָס העמד!
טומלט ער זיך, איז צעשראָקן
פילט אין שטוב זיך ווי אין דער פרעמד.

אוי ווי שווער איז צו געדענקען
אַז מע דאַרף אין שולע גיין
צו דער צייט פונקט עסן, טרינקען
און דערצו זיך האַלטן ריין.

אויסצוזייפן יעדן אבר
רייבן אויערן און קני,
טאָג נאָך טאָג אַזוי כסדר
אין אַ יעדן אינדערפרי.

בערל ווערט אַלץ מיד און מידער
אוּף, איז דאָס אַ שווערער יאָר!
ציילט די טעג אַלץ אָבער ווידער:
אָטאָ שוין — די לעצטע וואָך!

מזל־טוב, ס'איז שוין וואַקאַציעס!
אוים מיט שול און לעקציעס, פריי!
אָפּגעטרייסלט פון די פּלייצעס
לעבן זאָל איצט שפּילעריי!

העמדל, הייזעלעך צעקנוידערט
און אַ שליקע רייסט זיך אָפּ
און אַ קוטשמע האָר צעשויבערט
אויפן שטערן פאַלט אַראָפּ.

פון אַלץ פּטור אַ מחיה
נעמט זיך בערל מיט אַ ברען,
וויפל שפּילן, קונצן נייע
אָטאָ שוין באַווייזן קען.

פרייע פּלעצער, טראָטואַרן,
איינס נאָך איינעם נעמט ער איין
אַלע שוין צו אים געהערן,
אומעטום קען היימיש זיין.

מיט אים חברן זיך ווילן
אַלע יאַטלעך פון אַרום,
אין באַהעלטעניש זיך שפּילן
ווילד פאַרסאַפּעט לויפן אום.

בערל ווייזט אַז אַלע ערטער
וווּ אַ מיר נאָר איינס און צוויי

װוּ אַן אוּיטאָ שטײט, באַלד װערט ער
אַ באַהעלטעניש פאַר זײ.

צי מען שפּילט זיך אין „באַליטאַס"
הײם פאַרשמײעט קאַן נאָך קאַן
און אַט האַקט מען־שױן אין פּילקעס
בערל איז אַלץ אױבן־אַן.

אױף די סלופּעס הױך זיך דראַפּעט
װעט מיט חברה זיך: ביז־ביז...
װוּ אַ ריטשקע װאַסער כליאַפּעט,
אױסגעשמירט װי גרױס ער איז.

קומט די מאַמע, רופט און װאָרנט:
װאַשן זיך און עסן גײן!
שפּרינגט אױף בערל בײז און צאָרנט,
כ'האָב װאַקאַציעס הײנט צי נײן?!

זיי געזונט

זיי געזונט, מיין טייבעלע,
ביז איבעראיאר.
שטענדיק זיי א פריילעכער
פול מיט וואסער קלאר.

אלע טאג מיט קינדערלעך
זיך געשפילט אין שפריץ
איז מיר אומעטיק אזוי
זיך צו שיידן איצט.

אין דער גרויסער הייסער שטאט
הייט, וויים פארן מיר.
איי, ווי וועל איך בענקען דארט
טייבעלע, נאך דיר.

אך, סא שאד דיך לאזן דא
איינינקן אליין.
כ'וואלט דיך מיטגענומען, איז
מיין וואליזע קליין...

אַרגענטינע

שיין ביסטו לאַנד אַרגענטינע!
הימלען בלויע, פעלדער גרינע,
פון דער ליבער זון באַגלייט,
ריידן שטראַלנדיקע רייד.

רוט אַ שמייכל אויף דיין פּנים,
זינט דו האָסט באַזיגט די שונאים,
בראַוו און מונטער, שטאַרק און גרויס,
צו דעם מאָרגן גייסט פאָרויס.

פריי, צעעפנט, לויפן וועגן
אָרעמס רחבותדיק אַנטקעגן;
צו די ווייטן אויסגעשפּרייט
אויפצונעמען קינד און קייט.

בערג און טאָלן, פלאַכע פליינען
פינקלען מיט קאָלירן, חנען,
וואַקסן פלאַנצן אַלערליי
און די מענטשן גלייך מיט זיי.

שוואַרץ און ווייס פון אַלע אומות
פון דער גאַנצער וועלט געקומען,

אַרבעטן מיט פלייס און מי,
בליט דאָס לאַנד אין פולן בלי.

גרויס ביסטו לאַנד אַרגענטינע!
אַלע הענט די פעדים שפּינען
פאַר אַ לעבן פריי און שיין,
פאַר אַ ליבע, גוטע היים!

פּאַן מאַרטין

באַפרייער! דיין ערשטער יאָרהונדערט איז היינט
און אומעטום, אַלצדינג דיין נאָמען באַשיינט.
אין דער היים און אין גאַס, אין וואַרשטאַט און שול
דאָס גאַנצע לאַנד מיט דיין גרויסקייט איז פול.

און נישט נאָר דאָס לאַנד אונדזערס, אַנדערע נאָך
וואָס דו האָסט באַפרייט פונעם פרעמדן יאָך
מיט יראת־הכבוד דערמאָנען דיך היינט
מיט ליבשאַפט און לויב אַלע אונדזערע פריינט.

און נישט נאָר היינט, אַלע טעג, יאָר נאָך יאָר,
מיט דאַנקבאַרקייט בענטשט דיך דור נאָך דור
און גייט פריי און זיכער אויפן גלייכן וועג
וואָס ציט זיך פון דיינע גלאָרייכע טעג.

און ברייטער, צעשפּרייטער טאָג אויס און טאָג איין
פאַרוואָרצלט זיך טיף־טיף אין הערצער אַריין
די פלאַנץ פון גערעכטיקייט, פרייהייט און פריד
די ברכות פון וועלכע דאָס לעבן צעבליט.

שוועבט תמיד פאַר אונדזערע אויגן דיין געשטאַלט
מיט וואַרימקייט־ליכט אונדזער וואַקסן באַשטראַלט;
די זון פון דיין לעבן — מוז זיין אַזוי גרויס,
און דעריך צו באַלייכטן אונדז אַלעמען פאָרויס.

הײבן זיך דענקמעלער אױף אומעטום,
אין בראָנדז און אין שטאָל אױסגעגאָסן דײַן רום.
מיט לאָרבער־קרענץ, בלומען, באַצירט און באַזױמט,
און אױבן דער הימל, בלױ־גאָלדיק באַקרױנט.

נאָר גרעסער פון אַלע, איז געװען און װעט זײַן,
דער דענקמאָל, װאָס שטײגט אין דער אײביקײט אַרײַן.
די פרײַהײט, װאָס לעבט און זינגט אין אונדזער בלוט:
א ליב דיר, באַפרײער, סאַן מאַרטין סאַלוט!

אַ מעשה פֿון אַ גענדזעלע אַ ווײַסע

— קינדער הערט אַ שײנע מעשה
פֿון אַ גענדזעלע אַ ווײַסע,
וואָס אַוועק איז אין אַ זײַט
אין אַ פֿרעמדן פֿעלד ווײַט, ווײַט...

ס'האָבן גענדזעלעך אַ סך
אַלע אויף דער זעלבער שפּראַך;
קוואַ־קוואַ, ווי ס'איז באַקאַנט
זיך געלעבט אין גענדזן־לאַנד.

גוטע קערנדלעך געפּיקט
און פֿון פֿרישן גראָז געפּליקט
מיטן שנאָבל געל און שאַרף,
באַדן זיך אויך ווען מען דאַרף
און זיי שווימען, מעגט איר זען:
אַלע וויזן וואָס מע קען,
ווי מע לאָזט זיך עס אַראָפּ:
— בול־בול־בול... מ'שווענקט דעם קאָפּ
ווידער אַבער, אויף און אָפּ
טונקט מען זיך אַלע ביז, ביז — סטאָפּ!

מ'טאַמאַל אַ שפּרונג אַרויס
און מע ציט די פֿליגל אויס
פֿאָך אַהין און פֿאָך אַהער

אפּצוטרייסלען זייער שווער
וואַסער טראָפּנדלעך דערפון
און זיי פינקלען קעגן זון
אויף די פּעדערן ווייס קלאָר,
לויטער ווי בריליאַנטן גאָר...

ווען ניט ווען זיך אויך אַ פלי,
ברייט די פליגל אַ צעצי:
— קוואַ־קוואַ, קוואַ־קוואַ, אַפּ און אויף
פליט מען זיך אַרום דעם הויף.
קוואַ־קוואַ, ריידן קליין און גרויס,
קומען גענדזעלעך אַרויס
געלינקע נאָר וואָס פון איי,
נעמט מען ריידן באַלד צו זיי
— לערנען: קוואַ־קוואַ, שיין און פיין
און ווי זאָל דען אַנדערש זיין? — —

איינמאָל, אין אַ טאָג אַזאַ
נעמט זיך טומלען: קוואַ־קוואַ־קוואַ!
הערט אַ נייס! אַזאַ נייס:
— ס'קומט אַ גענדזעלע אַ ווייס
ערגעץ פון אַ ווייטן פעלד...
און מע קוואַ־קעט און מע קוועלט
און מען פּילדערט און מע רעשט:
— אַזאַ גאַסט! — אַזאַ גאַסט!

ווערט אַ פולער הויף מיט פרייד,
אַטאָ ווערט מען הערן רייד,
אַ גרוס פון ווייטן אָרט.
וויסן ווי עס לעבט זיך דאָרט
אונדזער ווייסן גענדזן מין;
האָבן זיי אויך פעלדער גרין?

טרינקען, עסן צו דער וועט?
און — מ׳גרייט צו אַ באַנקעט.

געלע קערנער פון מאיס,
סאַ געשמאַקער מאכל ס׳איז;
סאַנדוויטשן פון קעז און ברויט
גאַנצע הערבעס פאַר אַ נויט,
טאָמער קען ניט קייען ווער,
ווען ס׳איז פאַרדייען שווער...
אָנגעגרייט אויך האָבן זיי,
שאַרפע עסנס אַלערליי.
ביינדלעך, שטיינדלעך, און וואָס ניט!
אַלץ וואָס רייצט דעם אַפּעטיט.
אַלע מינים, אַלדאָס גוטס,
און דעם הויף שיין אויסגעפּוצט.
גראָז, גרינסן, אויסגעשפּרייט
פרישינקע נאָר וואָס פון בייט.
און אויך גאַשווארג אָן אַ צאָל
אויפצונאַשן פאַראַמאָל...

ניט געשלאָפן ניט גערוט
נאָר מ׳גרייט זיך און מע טוט
זאָל דער יום־טוב זיין אַזאַ
ווי עס פאַסט דעם גאַסט: קוואַ־קוואַ!

פאַרטיק, אַלץ שוין אָפּגעטאָן
ויצט דער גאַסט שוין אויבן אָן
און אַ געגנדזל גוט און וויל
שטעלט זיך, עפנט אויף דאָס מויל
און אַזוי דעם גאַסט באַגריסט:
— כ׳דאַנק דיר וואָס געקומען ביסט
דאָ אַהער אין אונדזער מיט

און מיט ליוב דעם גאַסט באַשיט:
— אַז דו קומסט צו אונדז פון ווייט
ביסטו זיכער גאָר אַ לייט.
גרויסע זאַכן וועלן מיר
הערן דאָ געוויס פון דיר,
קלינגען וועט דיין וואָרט און קלאַנג
דאָ פאַר אונדז ווי אַ געזאַנג...

און גיט איבער באַלד דאָס וואָרט,
הייבט דער גאַסט זיך אויף פון אָרט
עפּענען זיך שנאָבל גרייט
גרייט צו שלינגען נייע רייד
ערשט אַ קלאַג,
אַ בראַך, אַ וואָס?
סאַרא קלאַנגען זענען דאָס?

האַלדער, גאַל־דער גאַל־גאַל־גאַל
עפּעס אַ פאַרדומפּן קול
פונעם האַלדז אַרויס פאַרדרייט
נישט אַ וואָרט גאָר מע פאַרשטייט
און מ׳רוקט זיך נענטער צו
צו באַטראַכטן אפשר ווו
האָט אַן אַנדערן קאַליר
צי אַ טעות האָבן מיר?
און ס׳איז נישט קיין גענדזל, נאָר
פון אַן אַנדער מין און גאָר?!

— ניין, ניין! בלייבן אַלע שטיין!
בלענדיק ווייס ווי מיר אַליין
וואָסושע איז עס? — הערט און זעט:
ווי אַן אינדיק גאָר עס רעדט!
און דאָס געסטל הין און הער
דרייט זיך, האַלדערט אַזוי שווער:

— פרעמד איז מיר שוין אייער קלאַנג
כ׳בין פֿון אייך שוין זייער לאַנג
אַפּגעפּלוינגן — אַזוי קליין...
ס׳איז אין אינדיק־פעלד ניט שיין
ריידן קוואַ־קוואַ ווי אַ גאַנדז
האָב איך זיך פֿאַרגעסן אַלץ...

נאָר ס׳איז שוין אומזיסט איר מי
קיינער הערט שוין ניט סיי ווי
אַ געפּילדער, אַ געפּאָך:
וואָס קען זיין דען ערגער נאָך...
— זיך געטרייט אַ גאַנצע וואָך
אַזאַ שאַנדע, אַזאַ בראָך
קלאַפּן זיך די שנאָבל אָן
קוואַ־קוואַ־קוואַ — וואָס זאָל מען טאָן?
ניט געהערט און ניט געזען
ס׳זאָל אַזוינס ביי אונדז געשען

אַזאַ זאַך — אַזאַ זאַך:
זיך פֿאַרגעסן אונדזער שפּראַך!

דריי ווייזערס

— — — לאנג שוין לאנג, דורך נעכט און טעג
דרייען זיך אין זייגער
דריי ווייזערס, אויפן זעלבן וועג:
יעדער אויף זיין שטייגער...

אין גייענג באַרימעריי
וועלט דער קלענסטער פון די דריי:
— זעט סאַ לויפער־יונג איך בין!
— ס׳איז מיין פּיסל גרינג און דין
איז דאָס לויפן מיר נישט שווער,
פּרווט נאָר און דעריאָגט מיך ווער!
כאַ־כאַ־כאַ, אומזיסט די מי,
אַז איך לויף נים, נאָר איך פלי
און דאָס וואונדער וואָס איך ווייז?
רונד אַרום דעם גאַנצן קרייז
מאַך איך בלויז אין איין מינוט,
ווען נישט איך — מיך זעט מען גוט
מיינט מען אַז דער זייגער שטייט:
דאָס הייסט איינמאָל זיך געדרייט!

— — — — — — — — — — —

— זעט דעם שמענדריק ווער סע רעדט,
ווער עס לויפט דאָ אויף געוועט —
רופט זיך צווייטער ווייזער אָן.
— וואָס, דו שטופּסט זיך אויך אין קאָן?

דין אז ס'ברעכט זיך איבער שיר,
וועסט זיך גלייכן דו צו מיר?
הענדום פענדום פליט ארום
ווער קוקט זיך אויף דיר דען אום?
ווען מען פרעגט זיך אויף דער שעה,
אנגעזען בין איך נאר דא,
הויך און שטארק און עלעגאנט
און מיין שפאנען איז געשפאנט,
יעדע פינף מינוט איך בייט
אום די ציפער, ווייז די צייט!

— — — — — — — — — — —

— וואס זאל איך שוין ריידן, הא?
זאגט דער דריטער ווייזער: מנא!
כאטש איך שטיי נאר, דוכט זיך אוים,
רוק איך זיך און גיי פארוים
און אז איך גיב זיך א ריר
דארפט איר לויפן אן א שיעור;
נישט קיין רגעס ווייז איך דא,
כ'בייט איין ציפער, איז א שעה!
אז איך מאך דעם קרייז, איז עס
שוין א העלפט פון א מעת־לעת.
כ'גיי זיך רואיק און באזאכט
קוק איך זיך ארום און טראכט:
צוציקעס, אט וואס איר זיינט!
צוליב וואס זיך האבן פיינט?
ס'איז דער סדר איינגעשטעלט
שוין אין אונדזער זייגער־וועלט.

— — נאר מע הערט נישט, סיי ווי סיי
און די ווייזערס אלע דריי
אויפן זעלבן וועג, שוין לאנג
גייט זיך יעדערער זיין גאנג.

די צייטן פון יאָר

פ ר י ל י נ ג :
(דריי קינדער אין פרילינגס קליידער טאַנצן אַריין)

זענען מיר אַ דריילינג
נעמען זיך אַרום,
דריי מאָנאַטן פרילינג
יעדער רופט אונדז: קום!

הייבן מיר די טריט און
טאַנצן אונדזער טאַנץ,
און אַזוי־אַ שיטן
צווייט אויף יעדן פלאַנץ.

בלימעלעך און בלומען
פאַרבן אַלערליי,
אַך, סאַראַ פּערפומען,
ווי עס שמעקט פון זיי!

לאָזט זיך אויף די גאַסן
פריילעך קינד און קייט,
ווערן פאַרקן, פלאַסן,
פול מיט פרילינג־פרייד!

דאָס געשאַנק דאָס גרעסטע,
ברענגען מיר נאָר;
זענען מיר די בעסטע

שענסטע צייט פון יאָר!
טראַ־לאַ־לאַ־לאַ
טראַ־לאַ־לאַ־לאַ

ווינטער:
(דריי קינדער אין ווינטער פליידער)
— פרילינג שיינער, פרילינג ליבער
לאָז אָן אָרט לעם דיר אונדז איבער
מירן היטן דיינע צוויגן
מיט אַ ווייסקייט זיי באַשיטן...

פרילינג:
— כאַ־כאַ־כאַ — וועסט היטן
אַזוי גוט און וויל
צווייגעלעך צעבליטע
וועסטו לאָזן הויל!...

ווינטער:
נישט אויף שטענדיק, נישט אינגאַנצן,
איינמאָל נאָר מיט דיר צו טאַנצן
איי מח עס זיין אַ מחיה
אַזוי שיין זיך צו באַנייען!

פרילינג:
— קינדער וואָס שפּאַצירן
האָבן זיך געלאָזט,
וועלן נעמען פירן
פלוצים פון דיין פראָסט.
אַ קינד פון פרילינג:
— פרעסט נאָר צינדט ער,
אַ צווייט קינד:
שטראַלן בינדט ער!
אַ דריט קינד:
און דעם שלעכטן וועטער ברענגט ער.

אַלע דריי:
— פרעסט נאָר צינדט ער, גרייער ווינטער
אָן דיר איז מען דאָ געזינטער

ס'האָבן דיך נישט ליב די קינדער
גיי זיך, גיי פון אונדז געשווינדער!
(טרייבן ארויס דעם ווינטער)

פרילינג:
(טאַנצט שטאַרקער)
עפנט אַרעמס ברייטער,
ברייט דעם קרייז צעשפּרייט;
אונדזער גאַסט, אַט גייט ער
אין אַ זומער קלייד.

זומער:
(דריי קינדער אין זומער קליידער)
פון דער זון צעגליט נאָר
ווענען מיר אַרוים;
וואָס איך האָט צעבליט נאָר
צייטיקן מיר אוים...

וואַגנען גאָלדיק בלאָנדע
מיט זיך ברענגען מיר;
וואַסטיקע און רונדע
פרוכטן אין אַ שיר.

גרינסן אַלע סאָרטן
אַלצדינג צו דער זעט;
פעלד און סאָד און גאָרטן
וואָרעם אויסגעגלעט.

און צו די מתנות
ברענגען נאָך דערביי:
— נאָר דער זומער גיט עס —
אַפּרו־שפּילערײ...

וואָס קען זיין נאָך בעסער
ווי אַט דאָס געשאַנק

וואָס קען זיין נאָך גרעסער?
דריי חדשים לאַנג...
(פלעכטן זיך אריין אין פרילינג קרייז)

פרילינג־זומער:
פרילינג מיטן זומער
טאַנצן האַנט אין האַנט
און ווו נאָר מיר קומען
דאָ איז פרייליך לאַנד!
טראַ־לאַ־לאַ־לאַ־לאַ
טראַ־לאַ־לאַ־לאַ־לאַ
(עס קומט אריין)

ווינטער:
(צום זומער)
— אָ, איר האַלט זיך אין איין צירן.
הוס! סאָ ריחות און קאָלירן!
דאָ צו זיין אַ פאַרגעניגן
לאָמיר ברודער זיך נישט קריגן.
זומער שיינער, זומער ליבער
לאָז אַן אָרט לעם דיר אונדז איבער
מירן היטן דיינע זאַנגען
אַלץ וואָס דו וועסט נאָר פאַרלאַנגען.
גרויען שטויב פון דיר אָפּווישן
און דיין גרויסע היץ דערפרישן
אָנטרינקען דיר פלאַנצן, גראָזן
אַ קיל ווינטעלע צעבלאָזן...

זומער:
מוחל דיר דיין קילן
גיי און לאָז צורו!
אונדזער דורשט צו שטילן
קענען אַנדערשוו.
וואָס ביסטו געקומען
און די זון פאַרשטעלט?!

ס'ציטערן די בלומען
טרייסלען זיך פון קעלט!...
ב ר ר ר!

פייגל טרייבסט פון נעסטן,
קינדערלעך צו בעט;
ניסן זיי און הוסטן
אין שול קומען שפעט.

ווינטער:
ביי דיר, קינדער גאר פארגעסן
זיך אז מען דארף וועלן עסן,
ווערן מיד באלד פון זיך שפילן;
זוכן ווו זיך אפצוקילן.

זומער:
קום איך דאך באלאדן
אויך מיט דעם צוגלייך,
וואסער זיך צום באדן
ווארעם און אין טייך.
א קינד פון זומער:
— ווינטער האלט ער.
א צווייט קינד:
— ליפן שפאלט ער!
א דריט קינד:
— ביסט א בייזער און א קאלטער!

אלע:
פרעסט נאר ציגדט ער, גרזיער ווינטער,
און דיר איז מען דא געזינטער,
ס'האבן פיינט דיך אלע קינדער,
גיי זיך, גיי פון אונדז געשווינדער

זומער-פרילינג:
(טרייבן ארויס דעם ווינטער)
ווענען מיר א צווילינג
ברענגען זעט און פרייד

זומער מיטן פרילינג
אלדאס גוטס פאַרגרייט!...
טראַ־לאַ־לאַ־לאַ־לאַ
טראַ־לאַ־לאַ־לאַ־לאַ

האַרבסט:
(דריי קינדער אין האַרבסט קליידער)
זענען מיר פון האַרבסט דריי ברידער
אונדזער אַרט מיר ווילן ווידער
קיינער קען אונדז גאַנישט זאָגן
און פון דאַנען נים פאַריאָגן!

זומער:
מאַך נישט קיין גערודער
שטעל זיך ביי מיין זייט.

זומער־פרילינג:
דו ביסט אונדזער ברודער
איצטער איז דיין צייט!

גאַנצן אַלע:
טראַ־לאַ־לאַ־לאַ־לאַ
טראַ־לאַ־לאַ־לאַ־לאַ

האַרבסט:
אַז מיר נעמען זיך צעווייען
בוגן ביימער זיך אין דרייען
און פון גרינע שפּיצן לאַקן
פאַלן בלעטלעך צעשראַקן.

ווינטער:
(קומט אריין)
האַרבסט דו נאָנטסטער ברודער מיינער
זיי אַ גוטער, דו כאַטש איינער
מירן לייטערן דיין הימל,
טריקענען די נעץ און שימל
פון דיין פּנים גרויל פאַרצויגן,
אויסווישן דיר דיינע אויגן,

אויפראמען די בלעטער רעשטן
און פארקערן דיינע מיסטן
אלץ וואס דיר וועט נאר געפעלן,
אבי לאז אויף דיינע שוועלן.

האַרבסט:

כאטש דו ביסט א זייער שלעכטער
דארפן מיר דאך זיין גערעכטער
קומסט דאך פון דער וויט, א מידער
שטרעקן מיר אוים הענט צו ברידער.

אלע אין קרייז:

איינס דאס צווייטע זאל נישט שטערן
שלום צווישן אונדז זאל ווערן
יעדער טוט זיין ארבעט נאר
אין די צייטן פונעם יאר!

אלע:

לאמיר זיך פון קריג באפרייען,
און מיט פריינטשאפט זיך באנייען
טאנצן, זינגען אין איין כאר
אלע צייטן פונעם יאר!
טרא-לא-לא-לא-לא
טרא-לא-לא-לא-לא

אַ ברודערל

— אוי האָב איך אַ ייִנגעלע,
אַ ברודערל אַ קליינס;
מיט די שפּיצן פינגערלעך
קלייבט ער׳ איינס און איינס.

פּיצעלעך און מאַנטשעלעך,
וואָס עס זאָל ניט זיין;
שטופּט מיט ביידע הענטעלעך
אין מיילעכל אַריין.

ברויט און זעמל ברעקעלעך,
דערלאַנגט ער פון ווי ווייט;
עסט אויף אַלע שטיקעלעך
וואָס פאַלן ביי דער זייט.

מיינט מען ער איז הונגעריק,
הונגעריק, אַ שרעק!
גיט מען אים אַ גאַנצע שטיק
— וואַרפט ער עס אַוועק...

בערל פארבער

בערל איז א פארבער
האט אזא טאלאנט! —
ניט קיין פארבן דארף ער,
ניט קיין בארשט אין האנט.

ניט קיין װענט, חלילה
ער איז נאך צו קליין! —
ביז װאס־װעז, דערװײַלע
— פארבט ער זיך אליין...

װאס ער קען אליין מאכן,
ניט זיך נאר א ריר
בײַטן זײַנע זאכן
תיכף דעם קאליר;

און פון אלע מינים,
פארבן כלערליי,
קען מען דארט געפינען
גװאלד, װו נעמט ער זיי?

„בערעלע דער פארבער"
יעדער פון אים װייסט;
גיט איך אים א קוק נאר
זעט מען װי ער הייסט...

אַז ער גייט אין ווייסן
איז דאָס נאָר אַ גליק;
ווער וואָלט זיך נישט גרויסן?
ס'פאַרבט זיך אַן אַנטיק!

נאָר די מאַמע ויינע
פריים זיך נאָרניט, ניין!
האָט נאָר רק איין טענה:
— בערל, האַלט זיך ריין!..

א הורה*)

הענט אויף אקסל פלעכטן זיך צוזאמען,
זאל א הורה־טאנץ זיך הייס צעפלאמען;
פון א גרויסן ביז א קליינעם,
האלטן מיר זיך פעסט איניינעם
— קען אונדז קיינער נישט דעם וועג פארצאמען...

הארץ אין הארץ זאל אנצינדן א פייער,
יעדערער זאל ווערן א באפרייער:
— איבער פעלזן, בערג און גריבער
אונדזער גבורה זאל אריבער
אויסלייזן די ערד וואס איז אונדז טייער!

מיר חלוצים וואר פון חלום וועבן,
ווער האט אונדז א היים, א לאנד געגעבן?
— נישט קיין צייט איז היינט צו רוען,
אלע דארפן בויען, בויען
ארץ ישראל אונדזער לעבן!

*) זינגען מיט דער מעלאדיע: לעבן זאל ביסטריצקי מיט זיין חורה.

אַ האַרציקן דאַנק און אָנערקענונג פאַלגנדע אינ־סטיטוציעס און פּערזאָנען וואָס האָבן מיר דערמעגלעכט אַרויסצוגעבן דאָס דאָזיקע בוך:

כאַשע שמוקער־פּאַיוק

לאַנדסלייט־פאַריין פון פּרוזשענע, בערעזע, מאַלטש, שערשעוו און אומגעגנט.

פיאָנערן פרויען אָרגאַניזאַציע אין אַרגענטינע,

פיאָנערן פרויען אָרגאַניזאַציע אין אורוגוואַי,

קולטור קרייז „מאָריס ראָזענפעלד",

פרויען־קאָמיטעט ביים „קולטור־קאָנגרעס",

פרויען קאָמיטע ביים בית־עם, וויזשאַ דעוואָטאָ.

יהושע און צעשע רוזאַל

משה און ריסיאַ בערמאַן

דוד און מאַטילדע גערמאַן

ישראל און דבורה קעילער

אליעזר און קלאַראַ מאַרגולים

רובינס - גראַבאָווסקי

וויקטאָר און אַדעלאַ וואַראַביטשיק

שמעון און אַנאַ ליכטנשטיין

זיידל און נעלידאַ בערעזמאַן

ברידער קעמפער

דוד און לאַנאַ הירש

ישראל און שרה סטאַלאָוויטש

יעקב און מנוחה דאַווידזאַן

משה און פּאַלאַ לעיווא

קאַרלאָס טשערווין

גרעגאָריאַ כאַיסאַן

מאַקסימאַ קופערשמידט

לייזער און לעאָן קאַנטאָר

ברידער נוסינקער

חיים און פּאַלאַ פּאַפּאָווסקי

ליובאַ גרינבוים

מינאַ סטיער

שרה רובין

יעקב דאַלינסקי

סאַלאָמאָן רייטער

שמאַי טראַכטער און פרוי

סאַלאָמאָן קוועלער און פרוי

שלמה און מאַטעלע זאַבראַנסקי

אינהאלט:

יזכור־ליכט — 5
יום העצמאות — 7
פינפטער אייר — 9
א פסח־ליד — 10
ערב פסח — 12
ל"ג בעומר — 14
ביכורים — 16
ראש השנה — 20
יום־כיפור — 22
יום־טוב סוכות אין ישראל — 24
בעל־מלאכות — 30
גוטער רעגן — 32
א רעגן — 34
אונדזער ערד — 35
העגער — 37
הינדעלע — 38
ברעקלעך ברויט — 39
שטיי אויף ליאלקע! — 40
אן עמערל — 41
וואסער — 42
כ'קען שוין ציילן — 43
דער ליאלקעס געבורטסטאג — 44
זיין א מאמע — 45
איך העלף — 46
מיין ברודערל — 47
די מאמע — 48
הענטלעך־שפיל — 49
פינגער־שפיל — 50
צוויי — 51
פישעלעך — 53
איצל־פיצל — 54
שיקעלעס געבורטסטאג — 55

זיסעלע — 57
סוסים געבורטסטאָג — 59
ניאָמעלע פאַרן שפּיגל — 64
פּלאָטער פּאָן — 66
די זון האָט זיך פאַרשלאָפן — 67
לעקציעס — 68
זיין אַ קינד — 70
פאַרקערט — 71
משה לייענט ווען ער עסט — 73
מאַמע־הון — 75
קריים אַ האָן אין שטאָט — 77
האַרבסט — 79
פּאַמעראַנצן — 81
בערל בער — 82
ביז איבעראַיאָר — 84
וואַקאַציעס — 85
צימש — 86
אין בלומען־גאַרטן — 91
זייפן־בלאָזן — 93
די זון און איך — 94
ברעג פון ים — 95
פריילעך דער ים איז — 96
וואַקאַציעס צי ניין?! — 97
זיי געזונט — 100
אַרגענטינע — 101
סאַן מאַרטין — 103
אַ מעשה פון אַ נענרזעלע אַ ווייסע — 105
דריי ווייזערס — 110
די צייטן פון יאָר — 112
אַ ברודערל — 119
בערל פאַרבער — 120
אַ הוידה — 122

ביכער פון זעלבן מחבר:

קינדערלעך

קינדער־לידער און קרייז־שפּילן

אַרויסגעגעבן פון דער יידישער לערער אָרגאַניזאַציע אין אַרגענטינע.
בוענאָס־איירעס, 1947.

Este libro se terminó de imprimir el día 22 de noviembre de 1951, en los Talleres Gráficos de Julio Kaufman, Avda. Corrientes 1976, Buenos Aires, República Argentina.